

Saulėta, vėsu.
Saulė teka 5:42, leidžiasi 8:12

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
Haymarket 1-6100
Over One Million Lithuanians in The United States

VOL. LVIII

Library of Congress Gr.
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

Chicago, Ill. — Penktadienis, Liepos-July 30 d., 1971 m.

Kaina 15c

173

JAV NUTRAUKĖ ŽVALGYBA VIRŠ KINIJOS

BRITŲ DARBO PARTIJA PRIEŠ RINKĄ

LONDONAS. — Britanijos darbo partijos vykdomasis komitetas po trumpų diskusijų nubalsavo priešintis Britanijos įstojimui į Bendrąją Europos Rinką. Balsavime 16 komiteto narių pasisakė prieš rinką ir 6 — už. Premjeras Wilsonas, rekomenduodamas priimti rezoliuciją prieš rinką, kvietė visus darbo partijos narius, įskaitant esančius parlamente, paremti vykdomąjį komitetą ir išlaikyti partijos vieningumą. Wilsono pavaduotojas Roy Jenkins ir buvęs užsienio reikalų ministeris Michael Stewart paskelbė balsuosią parlamente už įstojimą į rinką.

Kada darbo partijos vadas Wilsonas buvo premjeru, jis ir pradėjo derybas su rinkos valstybėmis, reikalaujamas, kad jos priimtų ir Britaniją. Dabar jis pakeitė nuomonę. Rezoliucijoje sakoma, kad sąlygos britų įstojimui yra nepalankios, kad bus nuskriaudžiama Naujoji Zelandija, kad britų gyvenimo lygis nusmuks.

Spauda, svarstydama Britanijos įstojimą į rinką, sako, kad ne visi konservatoriai balsuos parlamente už įstojimą ir ne visi darbiečiai balsuos — prieš. Manoma, kad parlamentas nubalsuos įstoti ir darbo unijų bei darbo partijos nuotais klausimo nenulems. Parlamento balsavimas numatomas spalio mėnesį.

Naujas delegacijos vadas Paryžiuje

WASHINGTONAS. — Prezidentas Nixonas paskyrė ambasadorių Pietų Korėjoje William Porter vadovauti Amerikos delegacijai Paryžiaus taikos derybose su Hanojaus atstovais ir Viet Congo delegacija. Iki šiol delegacijai vadovavo David Bruce, kuris į tą vietą buvo paskirtas jau iš pensijos, dėl sveikatos pasitraukia.

Porterio vietą P. Korėjoje gaus buvęs Bruce pavaduotojas Paryžiaus delegacijoje Philip Habib. Bruce grįžta į pensiją, nes jis jau 73 metų. Naujas derybų vadovas Porter yra savotiškas Amerikos diplomatas dviem atžvilgiais. Jis yra gimęs Anglijoje ir Amerikos piliečiu tapo tik 1936 metais, prieš pradėdamas tarnybą valstybės departamente. Jis buvo privatus Amerikos ambasadoriaus sekretorius Budapešte. Vėliau tapo pirmu JAV ambasadorium Alžire. Du su puse metų Porter išbuvo Saigono ambasadoje pavaduotoju.

Porter yra vienas nedidelio ambasadorių, kurie nėra baigę universiteto ar kolegijos. Jis tačiau laikomas geru diplomatu.

Paskyrė naują Rusijos premjerą

MASKVA. — Sovietų komunistų partija paskyrė naują Rusijos respublikos premjerą — 57 m. Michailą Solomencevą, kuris paskutiniu metu vadovavo partijos sekretoriatui sunkiosios pramonės reikalams. Buvęs Rusijos premjeras Genadi Voronov paskirtas Liaudies Kontrolės Komiteto pirmininku.

Voronovas buvo iškylęs Chruščiovo laikais, o Solomencevas — senas Brežnevo bendradarbis, kartu su juo buvęs Kazachstane, vadovavęs Rostovo partijai. Galimas daiktas, kad Solomencevas pakeis Voronovą ir partijos politbiurę.

Valstybės pasekretorius Sisco pradėjo derybas Izraelyje.

IŠ VISO PASAULIO

WASHINGTONAS. — Vie nuolika žinomų konservatorių veikėjų, politikų, redaktorių paskelbė, jog jie neberems prezidento Nixono dėl jo užsienio politikos veiksmų. Pareiškime sakoma, jog Nixono vyriausybė flirtuoja su komunistine Kinija, ji neatsakė į sovietų įtakos plitimą Viduriniuose Rytuose, leido Vokietijai nusileisti sovietams ir Rytų Europai.

DACCA. — Pakistanas skelbia, kad Indijos kariuomenė apšaudydama iš artilerijos R. Pakistano miestą Comilla, užmušė 5 civilius ir 13 sužeidė.

ČIKAGA. — Amerikos Lenkų Kongresas reikalauja, kad sen. John McClellan atsprašytų visų Amerikos lenkų. Jis senato apklausinėjime paklausė nusikaltėlių sindikato nario, kokiai tautinei grupei priklauso gangsterių gaujos nariai. „Ar jie italai, polaičiai, vokiečiai ar kas?“ — paklausė senatorius. Lenkai labai užsigavo dėl to „poliškai“.

NEW DELHI. — Indijos vyriausybė siekia parlamente ypatingų galių, kurios net kryžiuojasi su konstitucija ir aukščiausio teismo sprendimais. Premjerė Gandhi susilaukė iš opozicijos partijų piktos kritikos.

NEW YORKAS. — Vartotojų reikalų įstaiga New Yorke patikrino krautuose 2,296 įvairių prekių pakelių ir rado, kad iš to skaičiaus net 1,998 pakeliai buvo mažesnio svorio, negu nurodyta ant pakelio. Nė vieno pakelio nerasta, kur produkto būtų daugiau, negu nurodyta. Apšaukiuota, kad tokios suktybės kainuoja vartotojams per metus 17 milijonų dolerių.

WASHINGTONAS. — Prekybos sekretorius Stans siūlo įvesti Amerikoje per ateinančius 10 metų dešimtainę metų sistemą, pereinant iš svarų ir colių į gramus ir metrus.

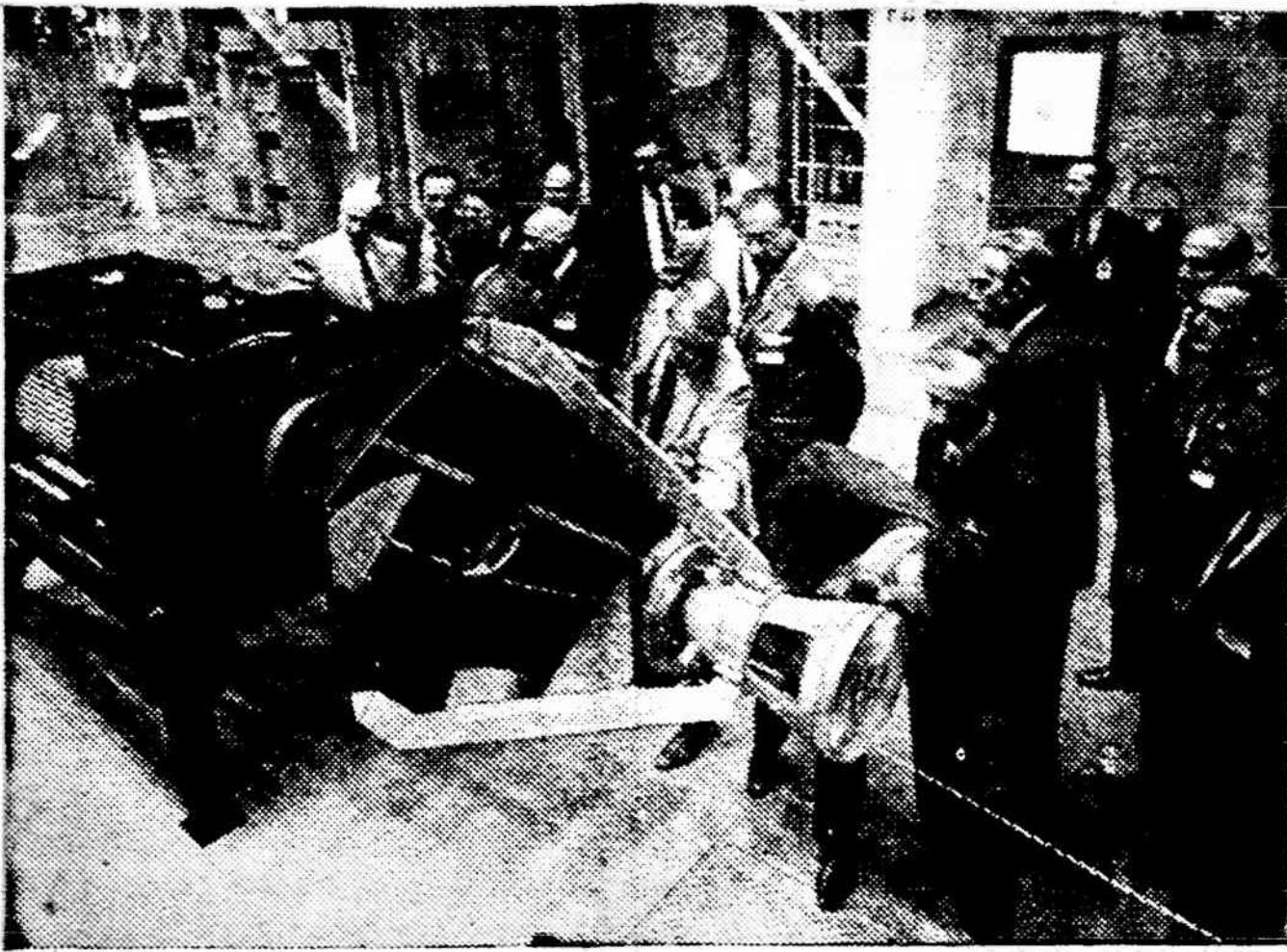
SEOULAS. — Potvyniai ir žemės slinkimas nužudė Pietų Korėjoje 64 žmones, sužeidė 50, sugriovė 1,100 namų ir paliko 3,600 benamių.

LONDONAS. — Princas Charles, atlikdamas aviacijoje apmokymą, šoko su parašytu iš lėktuvo į jūrą. Jis greit buvo ištrauktas. Už mėnesio princas gaus aviacijos karininko laipsnį ir tada eis į karo laivyną.

ROMA. — Vatikanas prie šv. Petro Bazilikos durų pastatė seserį vienuolę, kuri tikrina įeinančių moterų drabužius. Su trumpom kelnaitėm ar sijonėliais moterys neleidžiamos.

Jugoslavijoje Tito vėl buvo perrinktas 5 metams prezidentu. Kitų kandidatų nebuvo. Praėjusią savaitę P. Vietname žuvo 13 amerikiečių.

Indijoje nukrito sovietų transporto lėktuvas, paskolintas Indijai Pakistano pagėdijams pervėžti. Visi septyni rusai pilotai užsimušė.

Pernai spalio mėn. Amerika susitarė su Sovietų Sąjunga suplanuoti savo erdvėlaiviams ir erdvės stotims bendrus susijungimo įrengimus, kad prie Amerikos stoties galėtų prisijungti rusų erdvėlaiviai ir atvirkščiai. Nesenai Houstono erdvės tirimų centre lankėsi 20 rusų erdvės specialistų, kurie apžiūrėjo amerikiečių pastatytą susijungimo modelį.

Tariasi Comekon kraštų premjerai

BUKARESTAS. — Vengrijoje vyksta komunistinių Rytų Europos valstybių premjerų pasitarimas ekonominiais reikalais. Dalyvauja ir sovietų premjeras Kosyginas. Jugoslavija šioje konferencijoje turi tik stebėtojų šalia aštuonių valstybių premjerų.

Premjerai svarsto Comekon organizacijos reikalus. Ši ekonominio kooperavimo organizacija turi sunkumų, nes kitos valstybės spiriasi nesiduodamos aktyviai šiam sovietų išnaudojimui. Rumunija yra aiškiai pasisakiusi, kad tarp jos suvereninių teisių yra ir ekonomikos planavimas, kurio ji negalinti perleisti jokiai organizacijai.

Paskutiniu metu Lenkija, Vengrija ir pati Sovietų Sąjunga kreipia didesnę dėmesį vartotojams ir jų reikalavimams. Tas pat pastebima Čekoslovakijoje ir Rytų Vokietijoje.

Šiandien vakare nusileis mėnulyje

HOUSTONAS. — Šiandien Apollo 15 astronautai persikirs mėnulio orbitoje ir du jų nusileis ant mėnulio paviršiaus, kur jie pasiliks tris dienas. Iki šiol kelionė vyksta normaliai, neskaitant mažų sutrikimų: blykčiojančios lempučių instrumentų lentoje ir vieno aparato rodyklė dengiančio stiklo sudūžimas. Stiklo šukės astronautai rūpestingai surinko su elektriniu siurbliu ir limpančia juoste.

Astronautai Scott ir Irvin buvo įėję į nusileidimo laivą, patikrino jo baterijas ir visus aparatus, kurie veikia normaliai.

Didesnis deficitas

WASHINGTONAS. — Vyriausybė paskelbė, kad finansiniai metai, pasibaigę birželio 30 d., davė valstybei deficitą 23,2 milijonų dolerių. Tokio didelio deficito Amerika nėra turėjusi nuo II-jo Pasaulinio karo dienų. Deficito buvo tikėtasi, tačiau jis yra 4 milijonais dol. didesnis, negu laukta.

Deficitas padidėjęs todėl, kad ekonomika nekilo taip greit, kaip buvo tikėtasi ir buvo daugiau bedarbių, negu buvo laukta, vietoj 4% bedarbių, jų buvo virš 6%.

Plečia kovą prieš heroiną Vietname

SAIGONAS. — Amerikos karinė vadovybė paskelbė, kad kovojama prieš narkotikų naudojimą, ji patikrins visus Vietnamo esančius kareivius, ieškodama daugiausia heroino naudotojų, kurie tampa to vaisto vergais. Pastebėta, kad nemažai kareivių tyčia užsirašo pasilikti kariuomenėje ir, būtent, Pietų Vietname, nes jie žino, kad čia jie greičiau galės gauti heroino ir pigiau, negu namie, Amerikoje.

Karinė vadovybė nutarė įtariamus heroino naudotojus kareivius nepalikti Vietname, bet siųsti juos į ligonines, kur jie atpratinti nuo narkotikų vergystės. Šiais metais apie 12,000 buvo suimti ar patys pasidavė gydymui nuo įpratimo į heroiną.

Pramoginės muzikos konkursas

Vilniuje gegužės mėn. įvyko rengiamas ketvirtis metai iš eilės, estradinės (pramoginės) muzikos konkursas, „Vilniaus bokštai“. Pramoginės melodijos dabar sklaidžiamos per radiją ir televiziją. Konkurso laureatais buvo pripažinti vilniečiai Zina Jurgutytė, atlikusi T. Saldausko, R. Žigaičio dainas ir panevėžietis Gintautas Steponavičius, atlikęs T. Makaičio ir M. Vaitkevičiaus dainas. Dar pasižymėjo vilniečiai Silvija Zinkevičiūtė ir Benediktas Gadeikis bei šilutiškis Romas Balčytis. (E)

Agnew sugrįžo iš ilgos kelionės

WASHINGTONAS. — Viceprezidentas Agnew, aplankęs 10 valstybių ir pasikalbėjęs su jų vadovais, sugrįžo į Washingtoną, kur jį Andrew aviacijos bazės aerodrome sutiko vyriausybės nariai su valstybės sekretoriumi Rogers priešakyje. Baltuose Rūmuose Agnew pasveikino prez. Nixonas ir po patarėjas Kissingeris.

Viceprezidentas pradėjo raportą apie savo kelionę ir pasimatymus su svetimų valstybių galvomis.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

Teisėjo Otto Kernerio, buvusio Illinois gubernatoriaus, finansinę padėtį tikrina pajamų mokesčių inspekcija. „Chicago Today“ skelbia, kad Kerneris, būdamas gubernatorium, pirkto ir už 10 mėn. pardavė arklių lenktynių stadiono akcijas, uždirbdamas 150,000 dol.

Buvęs valstybės dep. sekr. Dean Rusk kalbėjo senato komitete, nurodydamas, kad kongresas negali reikalauti, kad prezidentas patarėjas ar pats prezidentas svarstyty su senato komiteto savo užsienio politikos veiksmus.

Paryžiaus taikos konferencijoje vėl buvo pasikeista kaltinimais ir jokios pažangos nepasiekta. Tai paskutinė derybų sesija, kurioje Amerikai atstovavo ambasadorius Bruce.

Argentinos valdžia paskelbė, kad demokratinei valdžiai pradžiai kraštą valdyti nevalia kaip 1973 gegužės mėn.

Patikimi šaltiniai Washingtono kalba, kad Amerikos pilno streikas prasidės šeštadienio vidurnaktį. Nesą vilčių susitarti.

Kaltina Libiją lėktuvo pagrobimu

NEW YORKAS. — Britanija apskundė Jungtinėse Tautose Libiją, kuri pažeidė JT rezoliucijas prieš lėktuvų grobimą ir praėjusios savaitės ketvirtadienį pagrobė keleivinį britų lėktuvą, iš kurio buvo išvesti du Sudano karininkai. Jie abu jau sušaudyti Sudane, kuriam Libija juos atidavė.

Sudano informacijos ministeris pareiškė spaudai, kad teismo laukia dar apie 1,000 sudaniečių. Policija ieško penkių komunistų partijos centro komiteto narių. Vyriausias partijos vadas buvo jau pakartas, o jo pavaduotojas Ibrahim Nugud yra suimtas.

Sudano komunistų partijos liukčiai platino Khartoume lapelius, kuriuose buvo grasinama nušauti prezidentą Nimeirį, jei partijos vadas Mahgoub bus pakartas. Tie lapeliai vyriausybės nepaveikė, nes pasirodė jau po Mahgoub mirties. Be penkių komunistų vadų kariuomenė iško dar 39 civilius, kurie prisidėjo prie trumpai trukusio perversmo.

BIJOMA PAKENKTI NUMATYTAI R. NIXONO KELIONEI Į PEKINĄ

WASHINGTONAS. — Prezidentas Nixonas įsakė kariuomenei nutraukti šnipinėjimo lėktuvų skridimus virš komunistinės Kinijos. Vyriausybė prisimena, kad numatytas prezidento Eisenhowerio ir Nikitos Chruščiovo susitikimas 1960 m. buvo Kremliaus atšauktas po to, kai sovietai nušovė U-2 žvalgybos lėktuvą virš Sovietų Sąjungos. Žvalgyba ir toliau bus vykdoma iš erdvėje skriejančių satelitų, kurie laikomi mažiau provokuojančiais, nes jie yra už Kinijos teritorinės erdvės ribų. Manoma, kad Tautinės Kinijos turimi U-2 lėktuvai ir toliau žvalgys komunistinę Kiniją, kurios radaras esąs pakankamai geras, kad atskirtų Amerikos lėktuvus nuo Formozos lėktuvų.

Polemika šokių reikalu

B. Kalveliui „Komj. Tiesoje“ pasisakius prieš šokius, juos ginti ėmėsi R. Rasikaitė, gydytoja ir kiti. Rasikaitė tame pačiame, jaunimui skirtame laikraštyje, gegužės 25 d., pažymėjo, kad jaunimas šoka tai, kas šiuo metu artima jo dvasiai. Kalvelis, teigia gydytoja, aistringai šokio mėgėja, nebuvo įsigilinęs nei į šandieninio jaunimo poreikius, nei į jo dvasinę struktūrą. Jis sako: supraskit, kad jaunam žmogui šandien jau neįmanoma be tranzistoriaus, televizoriaus, mašinų triukšmo, žmonių klegesio...

Polemika šokių reikalu tebevyksta. A. Počiulpaite ten pat, birž. 3 d. teigia, kad buvusios nuomonės — daugiau karštakoskiškos. Esą, reikia ieškoti šokių kultūros. Šiuo požiūriu lietuvius pralenkia estai su latviais. Es-tijoje vaikai pramoginių šokių mokomi jau per 30 metų. Lietuvoje pabandyta mokyti vos prieš porą metų. Lietuvoje Kaunas jau virto pramoginių šokių centru — šokių mokoma ir kai kuriose vid. mokyklose, steigiami šokių rateliai, vyksta varžybos, konkursai ir pan.

Keliamas klausimas — reikia daugiau dėmesio šokių kultūrai, reikia auklėti šokių mokytojus, trūksta plokštelių bei magnetofono įrašų. Norima, kad pasisakytų pedagogai ir kiti ir norima, kad jaunimas šoktų kultūringai. Pagaliau, tvirtinama, kad šokyje žmogus išreiškia pats save ir savo pasaulėjautą. Esą, šokis virtęs internacionaliniu, tačiau... šokis bei jo kultūra esą ir bendros tautinės — nacionalinės kultūros dalėlė. (E)

SAN RAFAEL. — Komunistė negrė Angela Davis teisme kalta neprisipažino, jos teismas prasidės už 60 dienų.

Naujas Atominės Energijos Komiteto pirmininkas James Schlesinger, kuris pakeičia pasitraukiantį Glenn Seaborg, Nobelio premijos laureatą, kuris sugrįžta profesoriui į Berkeley universitetą Kalifornijoje.

Erdvės satelitai daro daug fotografijų, tačiau jos ne viską parodo. Jei satelito nuotraukoje pastebimas naujas lėktuvo modelis, tada siunčiami žvalgybos lėktuvai SR-71, kurie jau gali nustatyti lėktuvo sparnų užrašus ir jo apginklavimą. Tie SR-71 skrenda 80,000 pėdų aukštyje, jie lekia 2,000 mylių per valandą ir jų kameros per valandą gali nufilmuoti 60,000 kvadratinį mylių plotą. Senesnieji U2 gali skristi tik 65,000 pėdų aukštyje ir jų greitis — 500 mylių per val.

Virš Kinijos, šiaurės Korėjos ir šiaurės Vietnamo aviacija naudodavo ir lėktuvus be lakūnų (kurie paleisti iš transporto lėktuvo, skrisdavo nustatytu keliu ir apsisukę sugrįždavo nusileisti su parašiuotais jūroje). Tų lėktuvų aparatais irgi pasakydavo įvairių paslapčių. Ir jų skridimai virš Kinijos sulaukomi.

Vyriausybės pareigūnai sako, kad iki prezidento kelionės į Kiniją bus saugomasi nuo Kinijos įžeidimo. Kinija jau paskelbė virš 500 įspėjimų Amerikai už jos oro teritorijos pažeidimus. Kinija dar neturi priemonių Amerikos žvalgybos lėktuvams numušti.

Kinijos premjeras Chou En Lai dar kartą paskelbė sąlygas normaliems santykiams su Amerika užmegzti. Pirmiausia Amerika turi pripažinti Kiniją vienintele legalia kinų liaudies vyriausybe. Tai vadas ar Formozos yra neatskirama Kinijos dalis, jos provincija. Trečia — Tai-vano klausimas yra išspręstas Kairo ir Potsdamo deklaracijomis. Negali būti jokių „dviejų Kinijų“, nėra ir negali būti jokių „nepriklausomo Taivano judėjimų“ ir paskutinė sąlyga: Amerikos sutartis su Chiang Kai Sheku ginti Taivaną yra nelegali, negaliojanti. Amerika turi iš Taivano pasitraukti. Šių šešių sąlygų Kinija laikėsi ir laikysis. Nusileisti turinti Amerikos vyriausybė.

Siūlo įrengti ateizmo muziejų

Buvusiose Kauno kapinėse (dabar vadinamame miesto centro parke) tebestovi nedidelė medėtė. Dabar siūloma, vieno skaitytojo „Tiesoje“, kad šioje medetėje, girdi, vėta įrengti „mažutį ateizmo muziejų“. Esą, šia medete daugiau susidomės ekskursantai. (gali būti priešingai, nes turistai bei kiti Kauno svečiai kaip tik galės vengti siūlomo naujojo turinio medetėje... Red.). (E)

BRIGHTON. — Anglijoje jaunas garažo mechanikas, pamatęs užsienietišką automobilį nežinojo, kur pilti gazoliną ir perklaidą supylė jį į alyvos tanką. Mašina tuoj užsidegė.

Pavergtų Tautų protesto žygis

1971 m. liepos 15 d. Sherman vėšbutyje Pavergtų Tautų Spaudos Komiteto vadovas P. Zumbakis buvo sukvietęs spaudos atstovų konferenciją.

Posėdį atidarė stud. V. B. Sa dauskas. Jis trumpai priminė Pavergtoms Tautoms daromas skriaudas ir aiškino, kad komunizmas ir toliau lieka žiaurus, tik jo metodai keičiasi. Kitaip sakant, koncentracijos lageriai pakeisti beprotiniais ir pan.

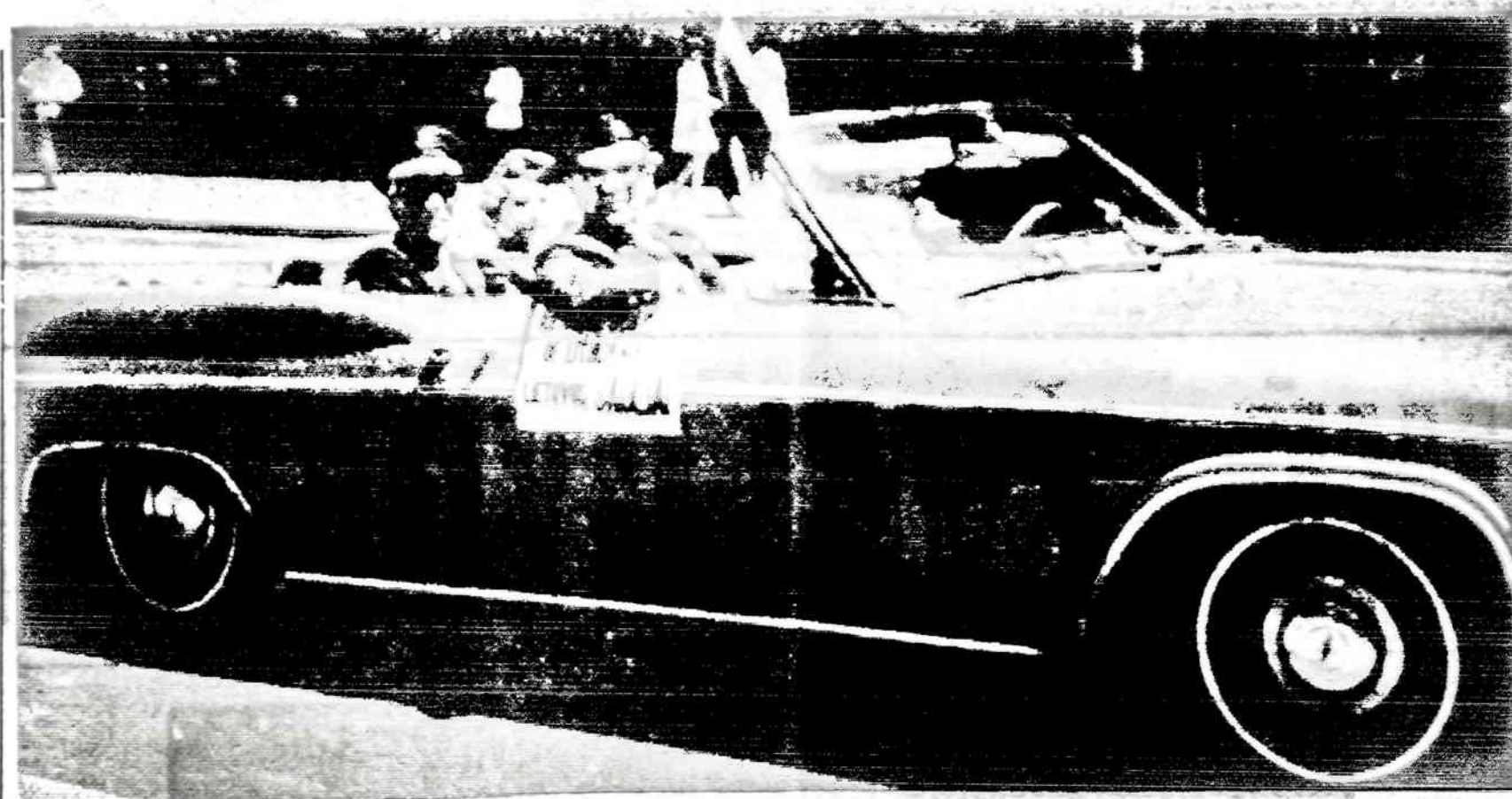
Posėdžiui vadovauti jis pristatė dr. K. Jusą, kuris savo dedamas daryti Raudonajai kalboje išryškino Pavergtų Tautų Savaitės reikšmę, ilgai apsisistodamas prie Simo Kudirkos. Jis yra simbolis kovos už tautos stengiasi išaiškinti tautos primetą komunizmo tyroniją.

Be spaudos atstovų ir konferencija buvo atvykęs Laisvos Kinijos gen. konsulas. Savo kalboje jis priminė komunizmo daromus imperialistinius kėslus.

Ta proga buvo išleistas memorandumas, pradėtas Richard M. Nixon žodžiais: "Mes niekad nenurašysime milijonus pavergtų žmonių už geleži-

nis uždangos. Jų laisvė bus visuomet mūsų tikslas. Kai laisvė grėsia pavojus bet kur, tai grėsia jai ir Amerikoje..." Prieš 50 metų komunizmas buvo nereikšmingas. Šiandien 3/5 viso pasaulio yra dominuojamas komunizmo. Todėl būna labai lengvapėdiska pasyviai galvoti apie komunizmą. Komunizmas grumoją 2/5 laisvojo pasaulio.

Nėra joks netikėtumas matyti tas pačias nuolaidas darytas Sovietų Sąjai ir dabar dedamas daryti Raudonajai Kinijai. Bet tas reiškinys yra daug aiškesnis tiems, kurie yra susipažinę su nuolaidumo politika ir jos įtaka Pavergtom Tautom. Dabartinė "Ping-pong" diplomacija ir jos vystymasis prieštarauja žmoniškumo deklaracijoms, nustatytoms Jungtinių Tautų Chartijoje. Pavergtų Tautų rezoliucijoje ir Amerikos demokratiniuose traktatuose. Tokia politika žiauriai tyčiojasi iš pavergto žmogaus, kuris žiūri su viltimi į Vakarus, o ypatingai į JAV, kaip išlaisvintojus iš vergijos. Pavergtom Tautom vietoj viltingos būti išlaisvintomis man šia savo svajonę nykstantią.

Vytauto Didžiojo šaulių kuopos vadovybė važiuoja atidengtu automobiliu Pavergtų Tautų Savaitės surengtame protesto žygyje Chicago vidurmiestyje. Foto M. Nagio

Nuolaidų politika veda į nusiminimą, kartais prašivesėjant, nors ir nepasisekusiais pavergtų žmonių sukilimais arba bandymais pabėgti. Kaip pavyzdžius, galima paminėti kelis sukilimus ir bado streikus Sovietų koncentracijos lageriuose. Neseniai įvykęs beviltingumo pavyzdys yra lietuvių jūrininko Simo Kudirkos, bandžiusio gauti azilo teisę Amerikoje, prievarta grąžinto į rusų laivą ir pasmerktą kalėti 10 metų koncentracijos lageryje už bandymą pasirinkti laisvę. Pasipiktinimo banga užliejo visą pasaulį dėl begėdiškos Sovietų neteisybės. Tas labai pagarsėjęs įvykis sukrėtė ne tik pavergtų žmonių pasitikėjimą, bet ir laisvo pasaulio laikisio Ameriką teisybės ir laisvės tvirtovę.

Tironiški Sovietų įstatymai ne tik suvaržo emigraciją, bet ir žmogaus protą. Du pavyzdžiai to intelektuališko brutalumo: yra ukrainietis mokslininkas Valentyn Moroz ir kubietis poetas Heberto Padilla. Tie du asmenys kartu su kitais intelektualais ir menininkais buvo apsaukti bepročiais dėl to, kad jie pareiškė nepasitenkinimą komunizmu. Kaltė yra ne menininkų, bet valdžios, kuri tiki, kad ji gali kontroliuoti žmogaus protą ir laisvės troškimą.

Pavergtos Tautos visą laiką bando atsikratyti pavergėjų. Tų visų sukilimų priekyje yra Pavergtų Tautų įtūnimai. Per paskutinius 15 m. matome daugybę bandymų numesti vergijos grandines: Rytų Vokietija 1953 m., Vengrija — 1956 m., Lenkija — 1956 m., Kuba — 1962 m., Čekoslovakija — 1968 m. Kiekvienas bandymas buvo sutriuškintas kruvinais Sovietų tankais.

Pavergtieji žmonės paaukojo savo gyvybes aukščiausiam tikslui — laisvei. Jan Palloch pasirinko save naikinančią mirtį Pragoje, bet jis tapo gyvas įkvėpimas jauniems tautiečiams. Laisvės troškimas tebėra, nežiūrint visų žiaurių komunizmo priemonių.

1971 m. liepos 17 d. jau nuo pat ankstyvo ryto State gatvė buvo papušta pavergtų tautų valstybių vėliavomis. 12 valandą prasidėjo Pavergtų Tautų protesto žygis, dažnai klaidingai vadinamas paradu. Pavergtų Tautų atstovai pražygiavo per Chicago vidurmiestį. Kiekviena pavergta tauta nešė

ROCKFORD, ILL. Keliavome į Wisconsin Lietuvių Dieną

Kenosha lietuviai surengė tikrai įspūdingą Lietuvių dienų ryšių su Pavergtų Tautų keliavimą į Wisconsiną. Ir juste nepajutome, kaip prabėgo dvi valandos ir mes privažiavome Kenosha. Susistojome prie parko. Jau šimtai žmonių buvo susirinkę. Mūsų Rockfordiečių grupelė tikrai nekaip jautėsi: juk tai labai menka reprezentacija. Bet Kenosha tautiečių nuosirdumas išlaikė mūsų niūrias nuotaikas. Upas pagerėjo, kai mus labai draugiškai sutiko Kasputis, Kasparaitis, Tamulėnas, Petrušaitis, broliai Počiūliai, iš Chicago atplaukę jūrų skantai su kap. Maksyviū prieakyje. Skautai buvo atplaukę net dviem laivais ir dalyvavo apeigose. Pasitiko p. Janušas bei buvęs ALTos centro pirmininkas p. A. Rudis, kuris pasisveikino išskubėję su Racine ir Kenosha merais atsivežti Wisconsin valstijos gubernatorių Patrick J. Lucey. Matyti, netoli tereikėjo važiuoti, nes po kokios valandos sugrįžo ir atsivežė gubernatorių.

Atvykusį gubernatorių susirinkusi minia pasitiko su didžiausiomis ovacijomis, sudarydama jam taką eiti. Gubernatoriaus palyda susidėjo iš Kenosha ir Racine merų, p. A. Rudžio ir kitų. Praeidamas pro susirinkusius, gubernatorių ne vienam paspaudė ranką. Tos laimės aš nesulaukiau, nes buvau trečioje eilėje (važdinasi, garbingoji ranka manęs nepasiekė...). Apie 40 jaunų vyrų ir mergaičių kape-

dos pirm. Jonas Jasaitis ir Chicago Alto skyr. pirm. J. Pakalka. Pavergtų Tautų protesto žygis susilaukė daugybę žiūrovų.

savo vėliavą, o taip pat įvairius plakatus, skelbiančius pavergėjo kėslus.

Lietuviai, kaip ir visad, pasirodė gerai. Labai šauniai atrodė uniformuoti šauliai. Protesto žygiui lietuviams vadovavo Chicago LB apygara.

dos pirm. Jonas Jasaitis ir Chicago Alto skyr. pirm. J. Pakalka.

Pavergtų Tautų protesto žygis susilaukė daugybę žiūrovų.

la traukė marinių maršą, gubernatoriui einant į tribūną. Buvo nešamos Amerikos ir Pavergtų Tautų vėliavos. Nešė tautiniais rūbais apsiręngusios mergaitės. Programos vedėjas iššaukė Pavergtų Tautų atstovus. Visi jie susėdo prie garbės stalo. Iššaukė ir dalyvaujančių organizacijų pirmininkus. Nugirdau dr. Bobelio vardą, kuris yra Alto centro pirmininkas. Iššaukti taip pat buvo ir Alto, Rockfordo skyriaus pirmininkas Petras Seranas. Šv. Petro parapijos klebonas ir keli kiti.

Invokacijos sukalbėjo rabinas Sidney Goldstein, kun. Stanley Spalis ir kun. John Seiden. Amerikos vėliavai prie saikos tekstą perskaitė Kenosha apskrities šerifas Edwin Polansky. Amerikos ir Lietuvos himnus sugiedojo ponias Tamulėnienė, pritariant dūdų kapelai. Atliko tai tiesiog pasigėrėtinai.

Prasidėjo kalbos. Angliškai ir lietuviškai kalbėjo Antanas Rudis, apibūdindamas tas skriaudas, kurias tenka pakelti Lietuvos gyventojams dėl bolševikų okupacijos. Jo kalba padarė didelį įspūdį susirinkusiems. Kalbėjo Wisconsin kongresmanas Les Aspin, kuris yra kilęs iš ateivių tėvų, todėl su Pavergtų Tautų likimu (įskaitant ir lietuvių) yra gerai susipažinęs. Pagrindinę kalbą pasakė Wisconsin gubernatorių Patrick J. Lucey. Tai, palyginti jaunas ir gražus vyras, nors ilgį jo plaukai jau linkę į sidabrinę spalvą. Kalbėjo jis apie žmogaus teises. Balsas stiprus. Nesigriebdamas prašmatnių žodžių, kalbėjo labai populiariai. Jokio vargo nebuvo jo kalbą sekti tiems, kurie anglų kalbą dar nėra tinkamai "nugaleję".

Savo kalboje gubernatorių kaip tik ir pabrėžė tą faktą, kad komunistai, pavergdami visą eilę tautų, yra pažeidę, sutrypę pagrindines žmogaus teises. Kai jis baigė kalbėti, tai jam buvo sukeltos didžiausios ovacijos, kurios tęsėsi gana ilgai.

Meninė programos dalis susidėjo iš šokių. Chicago jaunimo centro studentų ansamblis, atliko kelis šokus.

Ryto metą (9:30 val.) katalikų ir protestantų bažnyčiose buvo pamaldos už žuvusius okupuotose kraštuose žmones. Pamaldos taip pat įvyko ir sinagogose.

Pavergtų Tautų Savaitė buvę plačiai atžymėta vietos spaudoje ir per radiją. Tai didelis Wisconsin lietuvių nuopelnas, kad jie sugebėjo surengti tokį reikšmingą minėjimą. Minėjime turėjau progos susitikti ir pasikalbėti su visa eile lietuvių, įskaitant ir S. P. Bacevičių iš Kenosha (nors jis ir yra bendravardis, bet ne giminė: jis yra tikras žemaitis, o aš kilęs iš Suvalkijos).

Šia proga noriu ir pasiaiškinti dėl labai menkos rockfordiečių reprezentacijos. Kaž kaip neiškenčiu nepažymėjęs to fakto, kad mūsų kolonijoje kai kurie daug šūkauja apie vieningumą ir lietuviybę. Bet tik šūkauja ir kitus ragina nenukrypti nuo lietuviybės, o patys, išsigiję namus ir puikius automobilius, mėgsta ežerų bei kitas pramogines vietas. Taip, noriu paklausti, kur dingio mūsų B-nė, kuri taip mėgo švaistytis labai skambiais šūkiais apie lietuviybės išaiškinimą?

Taigi labai daug buvo kviečių, bet labai mažai teatsirado norinčių važiuoti į tikrai lietuviams svarbų rengimą. Ne be reikalo Aleksas Dičiūnas, susizavėjęs tuo parengimu, pareiškė: "Tebūnie gėda tiems, kurie galėjo važiuoti, bet nevažiuavo".

Zvalgas

FOREST FIRES HURT OUR FOREST FRIENDS

Our wildlife has no defense against the careless use of fire. So please follow Smoke's ABC's: Always hold matches till cold. Be sure to drown all campfires, stir the ashes, and drown them again. Crush all smokes dead out.

Please! Only you can prevent forest fires.

SKAITYK PATS IR PARAGING KITOS SKAITYTI NAUJIENAS

NEWS QUIZ MAP ANSWERS

- GRIM BIRTHDAY—King Hassan II escapes rebellion though 30 birthday guests at summer palace and 150 rebels die. (5)
TRIPLE OPEN—Lee Trevino wins British Open, third in a three-way sweep, U.S. Open, Canadian Open, British Open. (8)
SEEING STARS—American League All-Stars score 6-4 victory over National League rivals in 42nd renewal of the mid-season clash. (1)
INVASION—Virus, fatal to horses and causing flu-like illness in humans, has spread from Mexico into Texas. (4)
BIG WALK—Communications workers began their predicted national strike. (7)
PLANNING TRIP—President Nixon announces he'll undertake a journey to China before next May to confer with Premier Chou En-lai. (3)
COPPING THE COPPER—Chile acts to take over copper mining properties now partly owned by American companies. (6)
BIG BUNDLE—President Nixon signs bill providing \$5.15 billion for education, largest such appropriation ever. (9)
DRESS REHEARSAL—Electrical power fluctuation mars Apollo 15 rehearsal for launch. (2)
BATTLEFIELD LOOKOUT—National Park Service acquiesces, will allow building of controversial tourist tower at Gettysburg. (10)

SPECIALŲS BUSAI Į NAUJIENŲ PIKNIKĄ

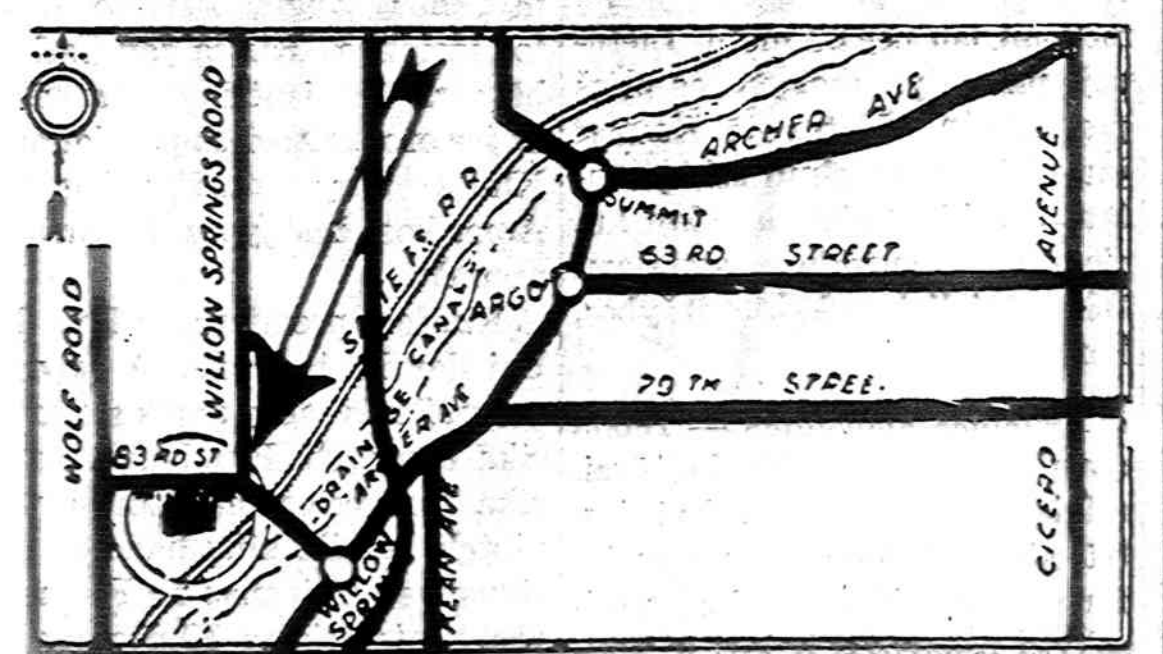
Sekmadienį, rugpjūčio 15 dieną, specialūs CTA busai veš čikagiečius į "Naujienu" Pikniką. Lygiai 12:00 val. po pietų busai paims žmones nuo "Naujienu" (18-tos ir Halsted gatvių kampas). Už kelių minučių jis sustos Bridgeporte ties Lietuvių Auditorija ir paims ten piknikan norinčius nuvažiuoti. Vėliau jis važiuos Archer Avenue. Sustos ties Archer ir Western, Archer ir California. Pasuks į California Ave. Sustos ties California ir 43rd St., California ir 55 St., California ir 63rd St., California ir 71st St., o iš ten jau važiuos tiesiai į Willow Springs ir Bučo Sodą, kur bus piknikas.

Lygiai 1 val. po pietų išvažiuos antras busas. Vietoj California Ave., jis važiuos S. Westerni Ave. iki 71-mos, šia gatve pasieks S. Kedzie ir važiuos tiesiai į Bučo Sodą.

Iš pikniko busai išvažiuos 6:00 valandą vakaro.

Kelionė į Pikniką ir atgal (round trip) kainuos \$2.50.

Kaip nuvažiuoti į NAUJIENŲ pikniką

Rugp. 15 d. NAUJIENŲ piknikas įvyks Bučo sode, kuris yra prie German Church Road, 83-tos gatvės tase. Bučo sodas yra tarp Willow Springs kelio ir Wolf Road.

Taigi visai keliai, kurie veda prie 83-tos ir Willow Springs Road sankryžų, veda tiesiai į NAUJIENŲ pikniką.

Iš 18-os kolonijos, Bridgeporte, Brighton Parko ir kitų miestų apylinkių kolonijū geriausia yra paimti Archer Road, kuris vėliau vadinasi US 4-A ir važiuoti iki Willow Springs miestelio. Tenai reikia pasukti į dešinę, pervažiuoti du tiltus, einančius per Chicago kanalą ir Desplaines River ir pasukti į kal-

ręje esantį Bučo sodą, vadinamą Willow West Picnic Grounds.

Kas važiuoja iš šiaurinės arba vakarinės Chicago dalies, tai tiems geriausia naudotis Willow Springs arba Wolf Road. Abu šie keliai nuveda tiesiai iki German Church Road.

Iš Marquette Parko važiuojantieji gali naudoti 79-tą kelią, 87-tą kelią arba 95-tą kelią. Jie turi pasiekti Wentworth Road, pervažiuoti jau suminėtus kanalų, pasiekti German Church Road ir įvažiuoti į Bučo sodą.

Kviečiame visus čikagiečius atvykti į NAUJIENŲ rengiamą pikniką.

Komisija Piknikui Ruošti

Jau išėjo seniai laukta

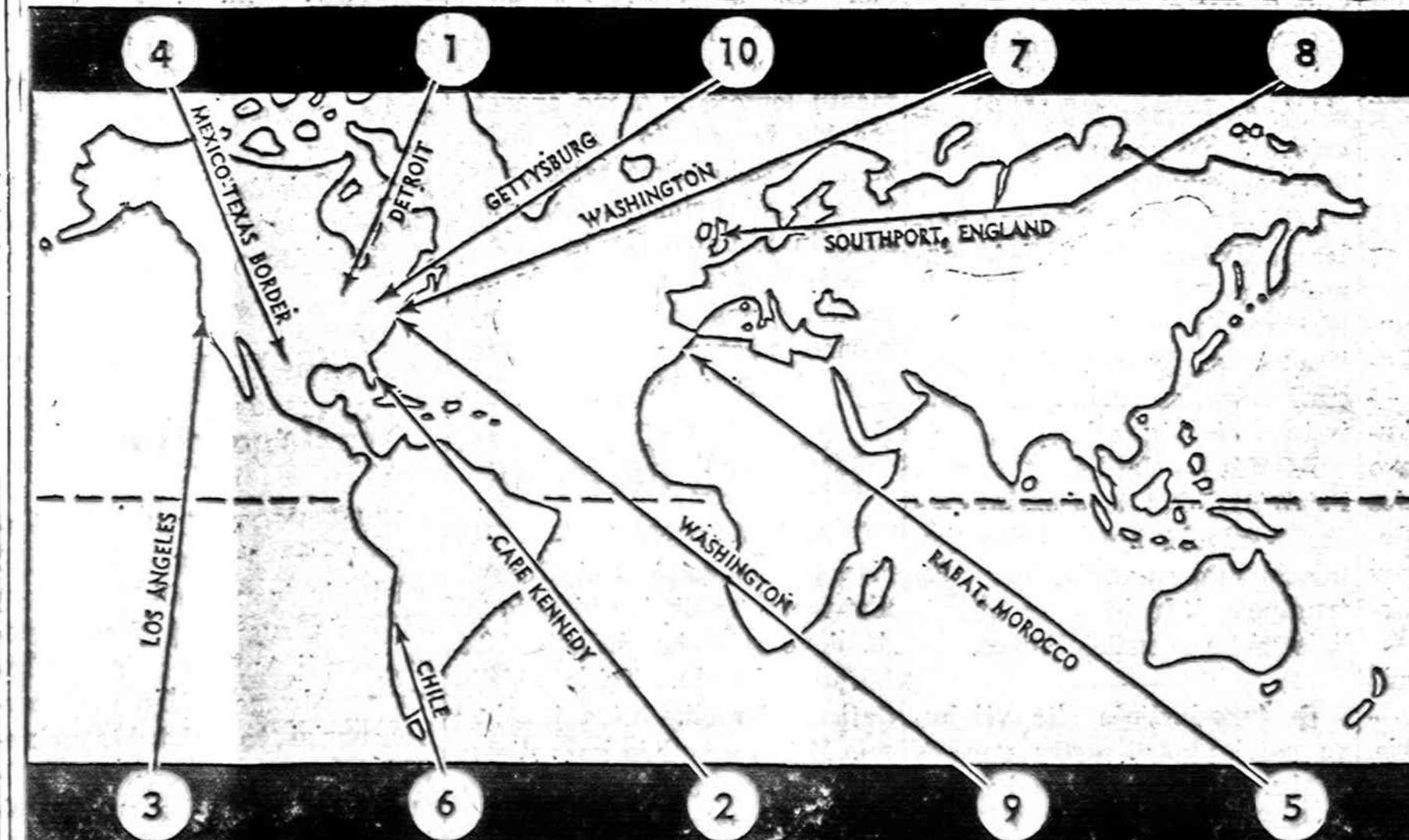
Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ SOKIŲ SVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00. Persiuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui. Ansambliai, chorai, grupės, užsakiusios 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų. Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS,
1739 S. Halsted St., Chicago, ILL. 60608

HOW'S YOUR NOSE FOR NEWS?

What occurred where? Study the map and match the numbers with the events listed in the box at right. Score yourself 10 points for each correct answer.

A score of 50—you're fairly hep. A score of 70—you're pretty sharp. A score of 90 or more—congratulations to a real news hawk!

- MATCH 'EM UP
☐ Grim birthday	☐ Triple open
☐ Seeing stars	☐ Invasion
☐ Big walk	☐ Planning trip
☐ Copping the copper	☐ Big bundle
☐ Dress rehearsal	☐ Battlefield lookout

1940-41 M. LIETUVIŲ AKTYVISTŲ FRONTAS IR KOVOS KELIAS

(Tęsinys)

Kai dėl to, ar iš tikrųjų ir kada buvo pradėta rimtai ruošti didžiajam žygiui prieš sovietinį bolševizmą, tai tas, apie ką anuomet tebuvo girdėjęs iš savo pokalbio partnerių, vokiečių dr. Leibrado ir dr. Kleisto ir tik labai bendrais žodžiais, pasidarė po karo žinoma tiksliai. Pirmą kartą Hitleris palietė tą klausimą 1940 m. liepos 13 d. (Werner Haupt, Baltikum 1941, Die Wehrmacht im Kampf, Band 37, 1963, psl. 30-31). generolo Jodlio, Operacijų Valdybos šefo, (Chief der Wehrmacht-Führungs Stabes), raporto apie padėtį metu, pareiškdamas susirūpinimą dėl Sov. Sąjungos aktyvumo plėšiškas laikysenas. Po kelių dienų jau įspėjo vyriausiąjį sausumos jėgų vadą, jog gali tekti atsikreipti į Rytus, o liepos 21 d. jau paliepė sausumos jėgų vadovybei "imtis rusų problemas". Pirmas įsakymas permesi karių pajėgas iš Vakarų į Rytus (Dr. P. Kleist, op. cit., psl. 125) buvo duotas 1940 m. rugpjūčio 17 d.

Visi tie nepaprastos reikšmės aktai buvo padaryti kaip tik tuo metu, kada mezgėsi slapta meginiai su dr. Kleistu Lietuvos suverenumui atkurti, jei Berlyno-Moskvos paktas būtų tuomet susprogęs, kaip buvo galima tikėtis. Bet to dar neįvyko, Sovietams tyliu būdu prarijus karotą piliulę, kurią jiems buvo sudaręs Reicho karinių jėgų traukimas iš Vakarų į Rytus. Mums visiems, kuriems taip rūpėjo, kiek galint greičiau nusikratyti sovietiniais okupantais, tatau reikė, jog improvizuotos akcijos reikalas, kuris buvo aptartas ankstyvesnėse skiltyse, buvo atkritęs ir kad teko pagalvoti apie planingesnį pasiruošimą bei kitokią veikimo metodą, priderintą pasikeitusiai padėčiai. Kad išaiškintumėte tolimesnės veiklos galimybes buvau netrukus po mano suminėto pasikalbėjimo Vok. Užs. Rkl. M-joje, vėl susijęs su dr. Kleistu ir dr. Leibrandtu viename restorane puoduko kavos bei aptarti padėtį, tik gerai nebeatsimenu datos. Man painformavus savo tuos talkininkus apie susidarymą Lie-

tuvos Tautinio Komiteto ir apie jo funkcijas, ir kad Užs. Rkl. M-ja ima dangstyti "gerų santykių" su Sovietais mistika, pirmas prasiarė dr. Kleistas. Jis trumpai paaiškino, kad tai su prantama kodėl: Ribbentropas tebelaikė tuos santykius praktiškai naudingais Vokietijai ir todėl negali imtis aktyvesnės politikos Lietuvos klausimu. Jam pačiam, dr. Kleistui, buvę numatyti pasitraukti iš Sov. ambasados sekli stebėjimo ir kad todėl artimomis dienomis jis Berlyną kuriam laikui paliks. Bet pridėjo, jog jį pavaduos vienas jo bendradarbių, pilnai orientuotas man rūpimame reikale, ir pažadėjo mane su juo supažindinti pats. Dr. Leibbrandtas irgi buvo mažai kalbus. Jis pasakė, jog teksią palaukti, kol politinis laikrodys atsuks į geresnę vėlavą. Patarė man išnaudoti tą laiką atgaivinti senoms pažintims karių tarpe, nes tai galėtų būti prasminga. Kariai, esą, žiūri realistiškai į dalykus, ne į politiką. Iš savo pusės tegalėjau su dr. Leibbrandto mintimi pilnai sutikti. Pasakiau, jog ir aš pats jau buvau apie tai manęs ir kad tatau, tikios, galėčiau man žymiai pagelbėti prisiderinti su savo Lietuva gelbėti planas prie eventualinių vok. karo valdovybės planavimų kovoje prieš bendrą bolševikinį priešą. Paklausiau, ar dr. Leibbrandtas negalėtų tarti už mane palankų žodį, kur tai būtų tikslinga. Pažadėjo tai padaryti ir, jei neklustų, net buvo suminėjęs pavardę vieno karininko, kuriam pavesta palaikyti kontaktą su Pabaltijio tautomis. Tai buvo pulk. ltn. dr. Graebe, kurį pats pažinojau net nuo daugelio metų.

Ta pat proga dar buvo aptartas reikalas suburti atbėgėlius iš Lietuvos į vieną organizaciją antikomunistinės kovos tikslais. Ir dr. Kleistas ir dr. Leibbrandtas man sumanymui pilnai pritarė. Jie reikė nuomones, kad tam jokių kliūčių iš įstaigų pusės negalėtų būti, jei nebus daroma kokių viešų, prieš Sovietų Sąjungą nukreiptų, demonstracijų, ypač pareiškimų raštu, kuriuos Sov. ambasada Berlyne galėtų panaudoti kaip

pretekstą demaršams užs. reik. m-je. Dr. Kleistas pažadėjo duoti instrukcijų savo pavaduotojui, kuriuo, kaip netrukus paaiškėjo, buvo dr. Ehrenfried Schuette, kad jis pasirūpintų nuo savęs viltą reikala sutvarkyti su sąlytomis įstaigomis.

Be politiškai dieologinio motyvavimo, aš turėjau dar ir kitokių motyvų pabėgėlių subūrimui į specialią organizaciją, tik to savo pasikalbėjimo partneriams tada nemačiau prasmės dėstyti, kaip grynai lietuviško vidaus reikalo.

Tuo metu, kai grįžau iš Romos konferencijos, lietuvių pabėgėlių nuo komunistinio teroro Lietuvoje jau buvo prisirinkę Vokietijoje keli šimtai, ypač Rytprūsioje, iš kur jų geras būrys buvo prasiveržęs ir į Reicho sostinę. Kiekvienas jų mėgdavo rodyti man ne tik savo lietuvišką patriotizmą, bet ir pateikti įvairių sumanymų, kaip ir už kokių galo griebtis Lietuvai gelbėti. Jų tarpe nestigo sugestių, kad nestatytų Lietuvos nepriklausomybės reikalavimo, ir tuo neatbaidytų vokiečius eventualios pagalbos Lietuvai nei sikratyti sovietinio jungo. Kai kas net kalbino mane sutikti su Vokietijos protektoratu Lietuvai, kad tik pagelbėtų pašalinti iš mūsų krašto sovietinius įsibrovėlius. Buvo net ir tokių, kurie antibolševikinę kovą lyg stato aukščiausiai paties Lietuvos atkūrimo reikalo. Taip, pavyzdžiui, buvau gavęs iš pabėgėlių Gleisgarbeno stovykloje kolektyvinį laišką, datuotą rugpjūčio 23 d., kuriame, be išliejimo kartumų dėl buvusio režimo ir partinio susiskaldymo Lietuvoje, pagrindiniai punktai buvo šie:

"Greta daugelio atbėgėlių, kurie čia atsirado vien savo kailį gelbėdami, yra nemažai ir tokių, kurie nori įsijungti į aktyvią kovą su bolševizmu į tą kovą, kuri vėliau ar anksčiau turės iš čia prasidėti. Tam reikalingas mes turime pradėti nuostis iš anksto. Kadangi šiai kovai vadovauja Reichas, tai mes turime atsiduoti visiškai jo dispozicijon. Bet, būdami išsisklaide po plačią Vokietiją, turime turėti vieną vadą, kuris ne tik mus visus sujungtų, bet taip pat jau dabar reikėtų visų užsieniuose (bent Europoje) gyvenančių lietuvių valiai jiems atstovauti ir rodytų aktyvumą.

Nors man ir buvo siūloma pasidaryti neišvengiamos kovos "vadą", ir pats jau buvau ėmis iniciatyvos mūsų tautos jėgas tam telkti, tačiau man visai nebuvo miela laiško sugesti "atsiduoti visiškai Reicho dispozicijon". Aš galvojau pirmoje vietoje apie kovą už naują Lietuvos valstybinio suverenumo atkūrimą, o apie siūlomą antibolševikinę kovą tik tiek, kiek ji neišvengiamai buvo reikalinga čia suminėtam mums pagrindiniam, Lietuvos valstybės atkūrimo tikslui, prisiderinant prie Reicho tada dar tik planuoto žygio prieš Sovietų Rusijos bolševizmą. Laikinas susiderinimas kovoje prieš bendrą priešą visai nevertė mūsų pačius išsižadėti savo teisės į valstybinę nepriklausomybę arba daryti kokias koncesijas vokiečiams, asitenkinant Reicho protektoratu mūsų kraštui ar kokiui kitokiui Lietuvos valstybingumo apribojimui. Priešingai, man atrodė, jog privalejome Lietuvos valstybinės nepriklausomybės reikalavimą pabrėžti kiekviena proga, kad nekiltų vokiečiams nė mintis, jog kas nors iš lietuvių galėtų tos savo šventos teisės ir to savo politinio idealo išsižadėti, net už galimą vokiečių pagalbą.

Pagrindinis tikslas lietuvių pabėgėlių politinės organizacijos, apie kurios reikalingumą kalbėjau su dr. Kleistu ir dr. Leibrandtu, buvo suteikti visus juos po bendrą kovos vėliavą Lietuvai atkurti, tuo būdu juos apsaugojant nuo politinio susidėmorizavimo, susiskaldymo ir susikompromitavimo mūsų tautos aktyse. Jų subūrimas į organizaciją pačioje Reicho sostinėje kovai už Lietuvos valstybės atkūrimą savaime jau veikė, kad ir be atitinkamos viešos propagandos — paskatinamai ir pačioje Lietuvoje. Kitaip sakant, kalbama organizacija turėjo pagelbėti suburti ryžtingesnius kovos jėgas pačiame krašte po bendrą visiems valstybinės nepriklausomybės vėliavą ir už visai tautai pagrindinį politinį idealą. Be tokio idealo bekompromisinio skelbimo tautos kova, siekiant išlaisvinimo iš svetimų jungo, būtų iš

Prancūzų dainininkė ir šokėja Sylvie Vartan vaidina Hollywoodo sukurtame filme "Portrait of Sylvie and Johnny".

"Žinodami Tamstos nusistatymą ir paskutiniū metu žygius bei pastangas gelbėti lietuvių tautą atitinkama politinė veikla, mes, vad. voldemarininkai, laikome Tamsta vientinteliu asmeni, galinčiu tas pareigas pasiimti. Gal būt, šios pareigos bus atsakingos ir sunkios, bet politikos žmogus nebėra sau žmogus. Tamstai, kaip kariui ir diplomatai, labiausiai ir dera šiandien atsistoti priekyje aktyviai kovojančios lietuvių tautos dalies".

Laišką buvo pasirašę J. Dženkaitis, St. Puodžiū, P. Skuravskas, J. Pyragius, gen. št. majoras Bulika, S. Matulevičius ir dar keli, kurių pavardžių čia negaliu minėti jų asmens saugumo motyvais.

Nors man ir buvo siūloma pasidaryti neišvengiamos kovos "vadą", ir pats jau buvau ėmis iniciatyvos mūsų tautos jėgas tam telkti, tačiau man visai nebuvo miela laiško sugesti "atsiduoti visiškai Reicho dispozicijon". Aš galvojau pirmoje vietoje apie kovą už naują Lietuvos valstybinio suverenumo atkūrimą, o apie siūlomą antibolševikinę kovą tik tiek, kiek ji neišvengiamai buvo reikalinga čia suminėtam mums pagrindiniam, Lietuvos valstybės atkūrimo tikslui, prisiderinant prie Reicho tada dar tik planuoto žygio prieš Sovietų Rusijos bolševizmą. Laikinas susiderinimas kovoje prieš bendrą priešą visai nevertė mūsų pačius išsižadėti savo teisės į valstybinę nepriklausomybę arba daryti kokias koncesijas vokiečiams, asitenkinant Reicho protektoratu mūsų kraštui ar kokiui kitokiui Lietuvos valstybingumo apribojimui. Priešingai, man atrodė, jog privalejome Lietuvos valstybinės nepriklausomybės reikalavimą pabrėžti kiekviena proga, kad nekiltų vokiečiams nė mintis, jog kas nors iš lietuvių galėtų tos savo šventos teisės ir to savo politinio idealo išsižadėti, net už galimą vokiečių pagalbą.

Pagrindinis tikslas lietuvių pabėgėlių politinės organizacijos, apie kurios reikalingumą kalbėjau su dr. Kleistu ir dr. Leibrandtu, buvo suteikti visus juos po bendrą kovos vėliavą Lietuvai atkurti, tuo būdu juos apsaugojant nuo politinio susidėmorizavimo, susiskaldymo ir susikompromitavimo mūsų tautos aktyse. Jų subūrimas į organizaciją pačioje Reicho sostinėje kovai už Lietuvos valstybės atkūrimą savaime jau veikė, kad ir be atitinkamos viešos propagandos — paskatinamai ir pačioje Lietuvoje. Kitaip sakant, kalbama organizacija turėjo pagelbėti suburti ryžtingesnius kovos jėgas pačiame krašte po bendrą visiems valstybinės nepriklausomybės vėliavą ir už visai tautai pagrindinį politinį idealą. Be tokio idealo bekompromisinio skelbimo tautos kova, siekiant išlaisvinimo iš svetimų jungo, būtų iš

viso neįmanomas dalykas. Tai buvo gerai suprātę ir mano partneriai vokiečiai ir todėl nedarė man jokių ypatingų kliūčių sąklydą idealą skelbti ir konspiratyviai mobilizuoti mūsų tautos jėgas jam pasiekti.

Mano ano meto padėtis Berlyne buvo labai ypatinga, ir dėl to negalėjau ribotis šabloniškomis diplomatinio santykiavimo taisyklėmis. Ano meto mano padėtis buvo visai teisingai ir taikliai apibūdinta vienoje, po karo išleistoje, knygoje (Lietuva Tironų Pančiuose, 1947, psl. 296) sekantais žodžiais:

"Škirpos, kaip Lietuvos įgalioto ministro, padėtis žymiai skyrėsi nuo kitų ir kitur esančių Lietuvos diplomatinio atstovų padėties. Mat, jo padėtis ypatingumas parėjo nuo Vokietijos santykių su Sovietų Sąjunga. Kadangi visas Lietuvos klausimas tuo metu priklausė nuo vokiečių-sovietų santykių, tai Skirpa noromis-nenoromis turėjo įsitraukti į aktyvesnę veiklą, ir pačios būtinybės buvo pastatytas priekyje kovos dėl Lietuvos laisvės".

Sekančioje skiltyje skaitytojas ras išsiai paduodamus suplanuotos organizacijos platforminius metmenis, kuriuos surašiau ne aš vienas. Prie jų galutinio suformulavimo buvo prikrauta visa eilė inteligentinių pajėgų iš tada Berlyne buvusių pabėgėlių tarpo, kurių mūsų valstybininkų, ekonomistų, kultūrininkų ir publicistų. Jiems visiems, o ne man vienam, rūpėjo surasti tokia platformą, kuri visus jungtų, nežiūrint kas kokia seniau politinei partijai priklausė arba nepriklausė.

(Bus daugiau)

NAUJIEŲ PIKNIKAS
rugsėjo 15 dieną
BUČO SODE
Willow Springs, Ill.

JEIGU NEBŪTŲ SENUJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ, NEBŪTŲ IR NAUJŲJŲ!

Prof. Vaclovo Biržiškos "Senujų Lietuviškų Knygų Istorija" yra veidrodis, kuriame atspindi pirmųjų lietuviškų knygų kelias. Kietais viršeliais irisot knygos kaina yra tik \$3.00, minkšt. \$2.50. Knyga Jums bus pasiūta, jei atsiųsite pinigų šiuo adresu:

NAUJENOS, 1739 So. Halsted Street, Chicago 8, Illinois

POEZIJOS PAVASARIAI

Amžina tautos dvasia,
Laimink mūsų siekį —
Vėl gyvenki mums,
Giesmėje skambėk.

Vincas Jonikas

Poezija — kaip pavasaris, kuris pradžioje po tirpstantį sniegą liepia lazdynui išskleisti mažutį, deimantų spindintį žiedą, apkauso medžių šakas žirginiais, kaip konfetėmis ir pamažu įveda į gamtos vaizdą ir garsų teobūkus. Dramatiškai besikeičiančiose gamtos scenovaizduose svajoja, juokauja ir verkią poetai, pajėdami išreikšti žodžiais jausmų ir minčių gelmes.

Naujienose yra gausus pasirinkimas poezijos leidinių:

1. J. Augustaitis - Vaiciūnė, ZVAIGZDŲ NAKTYS. Didelio formato, 126 psl. Kaina \$1.00.
2. Jurgis Baltrušaitis, ŽEMĖS PAKOPOS. Elegijos, giesmės, poemos. Kišeninio formato, 157 psl. \$2.00.
3. Bernardas Brazdionis, DIDŽIOJI KRYŽKELĖ. Eilėraščiai. 112 psl. Kaina \$1.00.
4. Kazys Bradūnas, SIDABRINIS KAMANAS. Premijuotas poezijos rinkinys. 95 psl. \$2.00.
5. Butky Jūzė, EILĖRAŠČIAI IR RAŠTAI. 155 psl. \$1.50.
6. Vincas Jonikas, LYDĖJAU VIEŠNIA VETROJE. Eilių rinktinė, 169 psl. Kaina \$3.00.
7. Kleopas Jurgelionis, GLUDI - LIUDI. Lyrikos eilės, 105 psl. \$2.00.
8. Anatolijus Kalrys, AUKSINĖ SEJA. Eilėraščiai, 86 psl. \$2.00.
9. Pranas Kozulis, DULKĖS EŽERĖ. Eilės, 62 psl. \$0.75.
10. Pranas Naujokaitis, AUKSINIAI RAGELIAI. Lyrika. 64 psl. \$2.00.
11. Alė Rūta - Nakaitė, BE TAVES. Poezija, 133 psl. \$2.00.
12. Nadas Rastenis, TRIJU ROŽIŲ ŠVENTĖ. Eilutės pasakojimai apie 3 išvietintas lietuviškas senovės laikais; su autoriaus iliustracijomis. \$5.00.
13. Nadas Rastenis, THE FOREST OF ANYKŠČIAI, Antano Baranauko "Anykščių Šilėlis", vertimas, 42 psl. \$2.00.
14. Balys Rukša, UGNIES PARDAVEJAS. Eilės, 95 psl. \$1.00.
15. Stasys Santvaras, ATDARI LANGAI. Rinktinė lyrika, 167 psl., \$3.00.
16. Stasys Santvaras, AUKOS TAURĖ. 5-ji lyrika knyga. 152 psl. \$2.50.
17. Petras Sagatas, SAULĖLEIDŽIO SPINDULIUOSE. Eilutės kūrėnėliai, 92 psl., \$1.00.
18. Petras Sagatas, PLAUK, MANO LAIVELI. Eilėraščiai, 112 psl. \$1.00.
19. Eugenijus Gruodis, AGUONIS IR SMĖLIS. Eilės, 70 psl., \$1.00.
20. Elena Tumienė, KARALIAI IR ŠVENTIEJI. Eilėraščiai, 80 psl. \$2.50.
21. Alfonsas Tyruolis, METU VINGIAI. Lyrikos rinktinė, 180 psl. \$3.00.
22. Jonas Valaitis, SENOVĖS LIETUVIŲ DIEVAI. Mitologijos posmai, 55 psl. \$1.00.
23. Ursulė Žemaitienė, SUVALKIEJŲ VESTUVĖS. Su trumpu jų aprašymu ir gausybe dainų. 80 psl. \$2.50.
24. Adomas Jasas, BUK PALAIMINTAS. Poezija, 115 psl. \$3.00.

Norėdami išgauti šias ar kitas knygas, prašome atsiųskite į Naujienų raštinę arba užsakyti paštu, pridėdami čekį ar piniginių orderių.

NAUJENOS,

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

GARSINKITĖS NAUJIEŲ NAUJENOSE

Sekmadienį, rugsėjo 15 dieną, BUČO SODE

WILLOW SPRINGS, ILLINOIS

ivyks

NAUJIEŲ PIKNIKAS

BUS IDOMI PROGRAMA, GERA MUZIKA ŠOKIAMS, SKANUS MAISTAS IR LABAI GERI GERIMAI. VISĄ LAIKĄ GARSUSIS G. JONIKO ORKESTRAS GROS POLKAS, VALSUS IR PAČIUS MODERNIŠKIAUSIUS ŠOKIUS JAUNIEMS IR VYRESNIEMS. RUGSĖJO 15 D. VISI KVIEČIAMI Į NAUJIEŲ PIKNIKĄ.

Raginkite savo apylinkę augti - taupykite!

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka du didelius darbus. Pirmas, jie padeda Jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antras, jie padeda sukurti geresnę apylinkę bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesių dieną, neša nuostabių nuo mėnesio pirmos.

6%
5%

PER ANNUM
ON SAVINGS CERTIFICATES
OF \$5,000, OR MORE,
2 YEAR MATURITY

UNIVEST TAUPYMO
SĄSKAITOMS

Taupymo indėliai
Apdrausti iki \$20,000.

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608
VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS
Isteigta 1923 metais Tel. 421-3070
Istaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti

NAUJIENOS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone HA 1-8100

SECOND - CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	
In Chicago \$22.00 per year, \$12.00 per six months, \$7.00 per 3 months. In other USA localities \$20.00 per year, \$11.00 per six months, \$6.00 per three months; Canada \$22.00 per year; other countries \$23.00 per year.	
15 cents per copy, 15 c. on Saturday	
Dienraštis kainos:	
Chicagoje ir priemiestiuose	
metams \$22.00	tris mėnesiams \$7.00
pusei metų \$12.00	vienam mėnesiui \$3.00
Kitose JAV vietose:	
metams \$20.00	tris mėnesiams \$6.00
pusei metų \$11.00	vienam mėnesiui \$3.00

NAUJIENŲ ofisas atdaras kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

Lietuvius varo iš kaimo

Albino Žukausko prieš 25 metus Kaune suorganizuotas ir komunistų partijos iš Lietuvos gyventojų plėšiamais pinigais leidžiamas žurnalas „Literatūra ir Menas“ pradėjo straipsnių eilę visai neliteratūrinėmis temomis. Pradžioje šis savaitraštis buvo skirtas grynai literatūros ir meno klausimams gvildinti, o dabar jis jau kelia nieko bendro su literatūra neturinčias problemas. Matyt, kad okupantas naujai keliamam nešvariam darbui nori gauti kelių plunksnų vedžioti pajėgiančius jaunuolius.

Paskutiniame „Literatūros ir Meno“ numeryje atsirado Stasio Vaitekūno ir Juliaus Volungevičiaus straipsniai. Nei pirmasis, nei antrasis literatūros klausimais niekad nerašinėjo. Vaitekūnas yra demografas, o Volungevičius yra „liaudies kontrolės komiteto inžinierius“. Literatai jų nepažįsta, bet komunistų partijos centro komitetas jais pilniausiai pasitiki. Jiedu įpareigoti įtikinti plunksnų vedžioti pradėjusius jaunuolius apie reikalą pateisinti žiaurų komunistų elgesį su Lietuvos kaimiečiais.

Pirmomis sovietų okupacijos dienomis buvo atimta iš kaimiečių žemė ir visas ūkio turtas. Kaimiečiai prievarta pradėti varyti į kolchozus. Jeigu kuris turėjo drąsos vis dėlto į kolchozą neįsijungti, tai tokį suimdavo ir išveždavo į Rusijos gilumą įvairiems prievartos darbams. Jeigu pasitaikydavo neišvežtas ir provincijos gilumoje nesukolchozintas ūkininkas, kuris vis dėlto drįsdavo nesitraukti nuo savo žemės, tai tą ūkininką rusai apkraudavo tokiais dideliais mokesčiais, kad jis nepajėgdavo baudos sumokėti. Tada valdžia konfiskudavo ūkį ir priskirdavo prie artimiausio sovchozo arba kolchozo. Ūkininkai labai nenorėjo, bet jie buvo verčiami stoti kolchozinė atsiųsto rusų vergijos.

Vaitekūnas, kalbėdamas apie lietuvių bėgimą iš kaimo į miestą, pradeda „buržuazine Lietuva“. Jis tvirtina, kad „buržuazinės Lietuvos laikais“, atsiradus gyventojų pertekliui kaimo, vieni važiuodavo į miestus, kur niekas jų nelaukė, o kiti emigruodavo į užsienius. Jis net pacitavo Vinco Kudirkos tokį sakinį: „Lietuviui bėgti į Ameriką toks pats paprastas daiktas, kaip vasarą lietus, o žiemą sniegas.“ Okupantas dar neišleido nei vieno Kudirkos raštų tomo, bet jiems parankų sakinį leido pacituoti.

Vaitekūnas tvirtina, kad „tarybinė“ valdžia sustabdė nepageidaujamą emigraciją į užsienį, kartu, žinoma,

ir į Ameriką. „Nepageidaujamą emigraciją“ į Ameriką nutraukė ne „tarybinė“ Lietuvos valdžia, bet geležinė sovietų policijos siena, nieko neišleidžianti į užsienį. Jeigu lietuviai galėtų, tai iš „tarybinės“ Lietuvos žmonės važiuotų į Ameriką dar didesniais būriais, negu jie važiojo Kudirkos laikais. Rusas lietuvius Amerikon neišleidžia, bet įvairiems prievartos darbams lietuvių pats veža į Rusiją. Pokariniais laikais tūkstančius vežė policijos pagalba, vėliau jaunimą „kvietė“ vėlenų plėšti Kazachstane, o mokslus baigusį jaunimą šiandien veža miškų kirsti, tiltų statyti ir kelių tiesi pačioje Rusijoje.

St. Vaitekūnas, norėdamas paaiškinti lietuvių bėgimą iš kaimo priežastis, savo rašinyje turi šitokią paragrafą:

„Kaimas vis dar atsilieka nuo miesto buitinių patogumais. Kol kas retas respublikos kolūkis turi gyvenvietę, aprūpintą karštu ir šaltu vandeniu, dujomis, kanalizacija. Be to, šituos įrengimus miestietis gauna vyriausybės sąskaita, kolūkis — savo. Prekybinės organizacijos vis dar nepakankamai atsižvelgia į kaimo gyventojų poreikius. Dalgį, šakę, kastuvą tenka pirkti už dešimties ar daugiau kilometrų, pakyla įrankių kaina, gaistamas laikas. Yra dar viena problema, kuri iš esmės labai svarbi jaunimui. Bet kurios miesto įmonės ar įstaigos darbuotojas gauna komunalinį butą, tuo tarpu kolūkiečiams tokių galimybių nėra. Tiesa, kaimo pradeda kooperatinių gyvenamųjų namų statyba, bet tai problemos neišsprendžia — dažnai jauna šeima finansiniai dar nepajėgia statyti kooperatinį butą.“ (Literatūra ir Menas, 1971 m. liepos 24 d., 10 psl.).

Kolchozo derlių išveža rusai. Už ilgą dienos darbą moka labai menką atlyginimą. Tuo tarpu kolchozams reikalingi įrankiai yra brangūs, o dažnai ir gauti negalima. Vyresnieji iš kolchozų neišleidžiami, nes rusams reikalinga pigi darbo jėga. Iš kolchozų bėga jaunimas. Tėvai padeda jaunesniems baigti mokslus ir ištrukti iš pačios žiauriausios vergijos — „komunistinės“ kolchozo. Iš Vaitekūno ir Volungevičiaus straipsnių aiškiai matyti, kad dėl bėgimo iš kaimo kalta sovietinė sistema, kuri vienokią matą taiko miestiečiams, o visai kitokią matą taiko kaimiečiams, tuo tarpu Vaitekūnas ir šiuo atveju kaltina mokytojus, nepajėgiančius įtikinti jaunuolius, kad jie pasilikyti kaimo ir tęsti kolchozinio vergo gyvenimą. Kol Lietuvoje bus dabartinė „tarybinė“ santvarka, jaunimas bėgs iš kaimo. Šią santvarką okupantas sąmoningai įvedė, kad išvarytų lietuvių iš Lietuvos laukų.

J. VLKS.

APIE PASAULIO LIETUVIŲ KONGRESĄ

Pirmasis pasaulio lietuvių kongresas. M. Šumausko melo kūrinys. Lietuviai bolševikai kongrese. Jų žygiai. Jų atsilankymas kalėjime. Pasaulio lietuvių sąjungos dėtos pastangos įsikurti ir L. Bendruomenė.

Tą geleželį rado ne bet kuris eilinis nūdienės Lietuvos gyventojas, bet pats Lietuvos okupacijos didysis ramstis Motiejus Šumauskas. Nugi, pereitais metais jis prisiminė buvusį 1935 m. rugpjūčio 11 d. įvykusį Pasaulio lietuvių kongresą Kaune. Prisiminęs jis nudžiugo lyg geleželį ra-

des ir tiesioje pabėrė melų gniūžtę apie tą kongresą. Mat, norėta įrodyti, kad anais Lietuvos nepriklausomybės metais lietuvių, rusų bolševikus pasekė, nors ir užsienio gyveno, nesimėnė buvusį 1935 m. rugpjūčio 11 d. įvykusį Pasaulio lietuvių kongresą Kaune. Prisiminęs jis nudžiugo lyg geleželį ra-

soj straipsnis šiais metais buvęs įdėtas į šių dienų Lietuvoje leidžiamą savaitinį kalendorių, skirtą užsienio gyventojams lietuviams.

Pavertęs Lietuvos skaitytojams tas straipsnis dalinai šį tą priminė ir pro mus kėlė kūrą rado įsidėmėtino ir verto palyginti Lietuvos nepriklausomybės metus su šių dienų jos padėtimi. Gi užsieni lietuvių tą straipsnį, jei kas jį skaitė, galėjo tik įsitikinti, kad komunizmo varovams melas yra kasdieninė duona, nors iki šiol ir meluoti gerai neišmoko.

Mat, pereitais metais suėjo 35 m. nuo to kongreso M. Šumauskas tuo įvykiu atsirgo ir žmėsi melo. Jis tada sėdėjo Kauno kalėjime kaip vienas iš Kremliaus imperializmo agentų. Tai Pasaulio lietuvių kongrese jis nedalyvavo, žinias apie jį iš savo bendradarbių sėmė arba pats šį tą iš savo penkių pirštų „sukūrė“.

Pasidairykime po jo tą kūrinį. Apie Pasaulio lietuvių kongresą jis rašo:

„1935 m. birželio 30 d. — liepos 1 d. Klivlende įvyko visuotinis JAV lietuvių darbininkų suvažiavimas. Apšvarstęs kitus klausimus, suvažiavimas taip pat išrinko delegaciją į viso pasaulio lietuvių kongresą, įvyksiantį Kaune. Delegatų grupę sudarė F. Abekas, K. Kiešienė, J. Mažeika ir J. Ormanas. Kanadičiai taipogi pasiuntė savo delegatą — Matą Gogą.“

Bet kuris lietuvis gyvenęs, Klivlende, gerai prisimena, kad jokio tais metais birželio 30 d. visuotinio JAV lietuvių darbininkų suvažiavimo nebuvo. Buvo tik atsitiktinis kai kurių komunistuojančių lietuvių pasimatymas, ir jie nutarė tame kongrese dalyvauti ir išrinko savo atstovus. Tikėjos gal į Draugijos Užsienio lietuviams remti šauktą Pasaulio lietuvių kongresą jų atstovų neišleis, tai bus proga Lietuvos buržuaziją pakeiksnoti. Bet toji menamai buržuazija tuos bolševikuojančius atstovus išleido, ir jie ramiausiai galėjo perskaityti savo „deklaraciją“.

Tame straipsnyje M. Šumauskas toliau šiaip porina: „1935 m. rugpjūčio mėn. 11 dieną prasidėjo kongresas. Pažangūs Amerikos lietuvių delegatų kongreso metu kiek galėdami stengėsi padėti Lietuvos darbininkams jų kovoje už demokratinį laisvį atkūrimą, siekė, kad būtų pagerinta liaudies masių padėtis, kad iš kalėjimų būtų paleisti politiniai kaliniai revoliucionieriai. Tačiau, kaip ir buvo tikėtasi, Lietuvos fašistai visokiais būdais truk-

dė pažangų užsienio lietuvių delegatų veiklą“.

Tai grynų melo gniūžtė. Į to kongreso atidarymą atsilankė, be Mato Gogio, visi kiti keturi atstovai. F. Abekas iš rašto sunkiai ir vos girdimai paskaltė savo deklaraciją. Ir perskaitys visi jie iš kongreso išsinešė ir toliau posėdžiuose ne-Abekas išvyko savo giminių Vilniaus. Rytą dieną F. kaviškio apskrityje gyvenančius lankyti. J. Ormanas, kelias dienas Kačerginėje praleido tarp žynų, išvyko į Sovietų Rusiją, anot jo, gerų kailių nusipirkti. Ta jo kelionė po Rusiją buvo plačiai tada Naujienose aprašyta. Tarp kito, J. Ormanas dar gyvas ir New Yorke verčiasi nuo ugnies draudimo bizniu.

Visi kiti tos delegacijos nariai pranyko, niekur veik nepasirodė. Tiesa, jie norėjo atsilankyti pas Lietuvos prezidentą ir įteikti jam raštą, kur buvo suminėta „atkurti laisvę“ paleisti revoliucionierius iš kalėjimų ir panašiai. Vadinas, reikalaujama politinius kalinius iš kalėjimų paleisti, bet revoliucionierius. O kas tais revoliucionieriais buvo? Tik jau ne komunistai, nes kas ginklu rankoje išėjo prieš tautų apsisprendimo teisę, kas imasi įgyvendinti diktatūrą, tokius priimta vadinti kontrrevoliucionieriais. Vienpartinės sistemos šalininkai komunistai yra tipingi kontrrevoliucionieriai. Jų žygis į Čekoslovakiją užgniaužti judėjimą, kuris siekė nusikratyti vienpartinės sistemos, įgyvendintos vidaus santvarkoje yra tvirtas įrodymas, kas Kremlui yra kontrrevoliucionieriai.

Toliau M. Šumauskas meluoja šiaip:

„Lietuvos Komunistų partija kongreso išvakarėse ir jo metu išvystė plačią antifašistinę kampaniją, kvietė remti pažangius kongreso delegatus. Kongreso atidarymo dieną miesto sode, prie Valstybės teatro rūmų, kur vyko kongresas, susirinko gausios darbininkų minios. Darbininkai protestavo prieš antide-mokratišką kongreso pobūdį. Vos tik atvykus į kongresą prezidentui, buvo iškelta raudona vėliava su užrašu: „Laisvė politiniams kaliniams antifašistams!“ Darbininkams išsklaidyti buvo iškviešta policija. Kauno darbininkai, kuriems nebuvo leista susitikti su pažangiais delegatais pačiame kongrese, lankė juos tose vietose, kur jie buvo apsisotę, plačiai informuodami apie politinę ir ekonominę Lietuvos darbo žmonių padėtį“.

Jokių demonstracijų, jokių komunistų atsisaukimų nebuvo ir niekas nematė prie valsty-

bės teatro tą dieną gausiai susirinkusių darbininkų, nei policijos būrių. Tai pasakėlė tikslu pasigirti, kad ir mes arėme... Štai kitas melo burbulukas:

„Baigiantis kongresui, pažangūs Amerikos lietuvių delegatai paskelbė savo pareiškimą, kuriame pasmerkė Lietuvos vyriausybės politiką ir ragino viso pasaulio lietuvius kurti platų liaudies frontą kovai už demokratinę santvarką Lietuvoje“.

Paskutinę Pasaulio lietuvių kongreso dieną jos posėdžiuose niekas nematė tų delegatų ir niekas negavo jų menamai surašytų reikalavimų.

Bet štai kas iš to straipsnio įsidėmėtina ir jau veik be melo atpasakota:

„Greit sužinojome, kad kongreso delegatai antifašistai rūpinasi gauti leidimą aplankyti politinius kalinius revoliucionierius, sėdintius Kauno sunkiųjų darbų ir IX forto kalėjimuose. Tokius delegatų pageidavimus fašistai sutiko labai nenoriai, tuo parodydami savo tikrąjį veidą. Kaip pasakoja buvęs kongreso delegatas J. Mažeika, jau pačioje kongreso pradžioje du jų delegacijos atstovai buvo nušauti pas Kauno sunkiųjų darbų kalėjimo viršininką H. Šalkauską, kad jis suteiktų jiems galimybę aplankyti kalėjimą ir pasimatyti su politiniais kaliniais. Po to delegacijos atstovai dar kartą lankėsi pas teisingumo ministrą St. Šilingą bei kalėjimų inspektorių L. Garbaliuską, tačiau vis be jokių rezultatų. Tik rugpjūčio 17 dieną, kai po paskutinės kongreso sesijos pažangieji Amerikos lietuvių delegacija atvyko į viešbutį, čia buvo rastas tokio turinio pranešimas delegacijos vadovo J. Ormano vardu: „Skambino iš teisingumo ministerijos ir pranešė tamsai, kad galėsime pirmadienį, t. y. 18 d. 10 val. ryto nuvykti į teisingumo ministerijos kalėjimų skyrių, kaip buvo kalbėta; bus leista su tais žmonėmis aplankyti kalėjimą“.

Sekantį dieną, rugpjūčio 18-ąją, J. Ormanas, J. Mažeika ir M. Goba nuvyko į teisingumo ministerijos kanceliariją, o po to į Kauno sunkiųjų darbų kalėjimo viršininką H. Šalkauską raštinę. Šių įstaigų atstovai ilgai sekė pasakėlę, įrodinėdami, kad politinius kalinius mašina beveik geriau, negu „Metropolis“ restoraną savo klientus. Jie atsisakė, bijodami rodyti kalėjimus ir savo juodus darbus. Tik delegatų priremti, buržuazijai tarnai pagaliau nusileido ir sutiko leisti aplankyti politinius kalinius. Tačiau delegatams jie kategoriškai atsisakė leisti pasikalbėti su kaliniais. (Bus daugiau)

A. VILAINIS - ŠIDLAUSKAS

Užmirštoji Dievo gatvė

7

Mažai yra išlikusių gyvųjų žmonių tarpe, kurie prisimintų, o daugelis visai ne nežino, jog Morgano gatvė prieš šešiasdešimt — aštuoniasdešimt metų buvo pats svarbiausias ir didžiausias prekybos centras visame Bridgeporte. Čia buvo susitelkusios pačios stambiausios prekybos krautuvės ir profesinės verslavietės. Visko čia galėjai gauti: maisto, rūbų, avalynės, baldų. Visas prekes, kurios buvo žmogui reikalingos pačiam, ar jo namų apyvokai. Buvo ir restoranų, netrukų ir užėigų. Visko, o visko buvo šioje Morgano laimingoje gatvėje.

Ir vaizdas buvo stačiai pritrenkiantis. Lentynos lūžo nuo prekių gausumo. O vaisių, daržovių, ūkiškų gėrybių tai kaip pažertos iš Dievo gausios rankos buvo užkloti net šaligatviai. Kraukis kiek nori, mokių pinigų ir neškis, kiek gali pakelti. Tada dar sunkvežimiai, dulkėmis aplipę, aprūkę prekių negabeno į krautuves. Jų ir nebuvo. Vežė arklius. Žmonės pirkė gausiai prekes ir matė, kaip arkliai vilko kupinai prikrautus vežimus, kad tas gėrybių šaltinis niekad neįsisektų. O degtinė, kurią tada stačiai į užėigas bačkomis gabeno, arkliai net susile, garuodami, įsikibdami kaustytomis kanopomis į kietą grindinį tempė nuo ankstyvo ryto iki vėlyvo vakaro. Viskas buvo pigu. Už vieną nikelį žmo-

gus galėjo alaus kvortą iš gerti ir gerai prisivalgyti. Tuomet užkandžiais būdavo apraustas stalas. Davė geriečių smuklininkai priedu prie gėrimų veltui. Ir niekas tuomet vandens vandeniu nenuplaudavo kaip dabar tai daroma. O žmonių krautuvėse pilna, kaip musų. Rodos, jie tyčia lenktyniavo su tais sparnuotais skraidančiais mažais vabalėliais. Užsiminus apie muses, tai reikia pasakyti, jog jų buvo pasitusiai privisę daug. Visur užė, kaip bičių spiečiai. Pusbalsiai ir susikalbėti dėl to užimo nebuvo galima. Reikėjo šaukti kitam žmogui, lyg jis būtų kurčias. Ta geroji gadynė ir tepasibaigė jau mūsų laikais. Joms ta baisioji naktis prasidėjo su Richardo Daley atėjimu į miesto valdžią. Išrinktas miesto meru jis pirmiausia pradėjo nuo apsišvarinimo darbų. Ir taip švarino, kad musės ėmė mirti dar neužgimusios. Jei dar jis užsimanytų likti šeštam terminui, tai jų neliktų nė veislei. Nebent norint parodyti, kokių kada gyvių daugiausia turėjo Čikaga būsimoms kartoms — zoologijos sode įrengto po stiklu joms baloj su atmatomis.

Gal kas nustebęs pasisakysiu, ar tada dar nebuvo tos per patį Bridgeportą kertančios Halsted gatvės. Buvo jau, kaipgi. Jos pakraščiuose ir namų jau buvo pastatyta. Tiesė jau ir susisiekimui bėgus gatvės viduryje. Jau daug kas nujautė, jog kas nors šioje vietoje gali ir nepaprastai atsitikti. Bet biznio atžvilgiu tai buvo dar tik kūdikis savo pirmuose vystyčiuose. Tik žydų tautybės asmenys čia pirmiausia

apsidairydavo. O jie, kaip žinia, ir gimdami, rodos, iš tėvų atinešė nujautimą, kaip ir kur galima geras biznis padaryti. Greit apie tuos reikalus ėmė nuvokti ir Morgano gatvės prekybos galvos. Jie kaip ištūž varžovai šoko prie miesto gatvių, reikalaujanti, prašydami, kad pagrindinė susisiekimo linija jų neaplenktų. Gerai suprato, jog geras susisiekimas — tai kaip kraujo arterija į pačią biznio širdį nušautas. Bet kaip jie neprašė, kaip nemeldė, vistiek jų norai buvo be vilties. Nieko jiems miesto galvos nebūtų pagalbėjusios, jei jie būtų po jų kojomis ir aukso maišą pakloję. Kaip pagelbės, jei jų gatvė, kaip kokia sa la ežere. Šiaurėje ją užsklendžia mūrai, o pietuose su Trisdešim devintąja gatve Stokjardų imperijos žemė su patastais, supintais geležinių rėmų, kaip voratinklų padengta. Blogiau, kaip į Kinijos sieną atsismušus. Dar gal ir būtų galima kas išgalvoti šiaurinėje dalyje, tai jau pietinėje dalyje nė krust. Nenutarsi ten pramušti skylę, o jei dar padarytum, tai kaip ir iš kur atsilyginsi Stokjardų magnatams. Pareikalautų tokios sumos, kad ir pusė to metinio miesto biudžeto neužtektų. Ne, to nebuvo verti nė patys visi, drauge sudėjus, biznieriai. Taip ir nudardėjo visas Morganas tarsi į bedugnę.

Nereikėjo nei poros dešimtmečių laiko, kaip Halsted gatvė sulapojo, sužaliavo žaliais dolerio lapais. Morgano gatvė tuo pat metu susmuko. Taip Halsted gatvė, nuo Trisdešimt pirmos gatvės imtinai, iki Trisdešimt šeštos virto vien tik gyva prekyvie-

te. Neliko nė vieno namo, kur nebūtų krautuvės ar kokios kitos verslavietės. Daktarai, dantistai, advokatai jau ir antruosie namų aukštuose atidarė savo įstaigas. Eitum ar važiuotum tuo Halsted gatvės tarpais, matytum tik iš visų namų žiūrinčias vien metalines iškabų akis. O Morgano gatvėje uždarinėjo prekyviečių patalpų duris. Daug matėsi aklinai užkaltytų langų, kad kartais smalsūs praeiviai nežiūrėtų į vidų ir neužsimanytų palikusių kokių daiktų pasiimti nemokamai. Kai kur prie šaligatvių akmenų prasikalė žali vėjos daigai. Jau jei tada būtų atklydusi kad ir pabėgusi iš skerdyklų ožka, nebūtų čia mirusi iš bado.

Dabar, kai stoviu dviejų gatvių susikirtimo sankryžoje, dairaus į vieną ir kitą pusę. Žiūrių į pietus ir šiaurę. Atrodo tikrai kažkaip nyku. Tokia apmirusi, kaip paties Dievo visai užmiršta gatvė. Tiesa, jau buvo spėjęs nusiirti ir ligi Stokjardų mirusios imperijos ribų. Ir čia viskas, kaip užmirštame kapinyne. Kiti jau buvę ir pastatai spėta nugriauti. Tas, kaip voratinkliais apraizgytas bėgiais, neapmatomas plotas, apaugęs tiršta veja. Taip ir rodos, lyg čia būtų niekieno žemė. Nebėra likę nė to nosį užimančio nemalonaus kvapo. Atleikia tik šiltas vėjas. Atleikia atnešdamas net laukų ir pievų kvapą. Jis jau ir persisunkęs tartum medum dvelkiančiu eteriu. Galvoju jog laikas gali būti piktesnis už kands ir rūdis, — jis viską gali suėsti, nieko nepalikdamas.

Vakarinėje gatvės pusėje matosi fabri-

kų pastatų virtinė. Vieni jų dar prisiliję prie pačios gatvės, kiti toliau atsitraukę. Vieni su kaminais, kiti ir be jų, jau apipilkę atrodo, lyg būtų aprūkę ar dulkėmis aplipę. Ta virtinė toli nusidriekia į vakarus. Jie brenda vakarų kryptimi, siekdami net kanalo pakraščius. Yra jau ir jį persikėlusius ir atsiremusius prie Ashland gatvės grindinio. Tai tarsi visas kvartalas, panaikinęs, užstojęs ir prabėgančių gatvių linijas. Daug reikšmės tiesioginiai jis Morgano gyventojams neturi. Gal kad šiuose fabrikuose dirba vienas kitas darbininkas. Juose, žinoma, dirba ir nemažas skaičius iš Bridgeporto. Gal daugiausia lietuvių yra Joslyno fabrike. Čia yra lietuvių jau išdirbusių po kelias dešimtis metų ir vien bendrovės paskolos laktų yra susitaupę po kelias dešimtis tūkstančių dolerių. Yra lietuvių ir į bosus išsimušusių. Taip vien skyrusios bosas yra net ir vienas iš naujųjų ateivių — V. Pernaruskas.

Kita rytine to trijų blokų pusė yra beveik tuščia. Tik keli maži apsmukę namukai. Tušti, tik kiemai, tur būt, palikti automobilių pastatymui, atvažiuojančių į darbą darbininkų. Tik vieną temacių tuose tyruose gundančių užėigos iškabą. Išvaizda jos irgi nepuošni. Gal prisitaikiusi prie aplinkumos.

(Bus daugiau)

Skaitykite ir platinkite
Dienraštį „Naujienas“

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ
IR GERKLIO LIGŲ
PRITAIKO AKINIUS
2838 W. 63rd STREET
Ofiso telefonas: PROspect 8-3229
Rezid. telefonas: WALbrook 5-5074
Kasdien nuo 10 iki 12 val. ryt.,
nuo 7 iki 9 val. vak. Treč. uždaryta.

DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGŲ
GINEKOLOGINĘ CHIRURGIJĄ
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building), Tel. LU 5-6446
Pirmą ligonius pagal susitarimą,
jei neatsiliepia, skambinti 374-8012
telefonu: PROspect 8-1717

DR. S. BIEZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8
nuo 10 iki 12 val. ryt. ir penktadieniais
ir sekmadieniais, o šeštadieniais
ir sekmadieniais, o šeštadieniais
Rez. 3241 WEST 60th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. C. K. BOBELIS
IR
DR. B. B. SEITON
INKSTŲ IR ŠLAPIMO TAKŲ
CHIRURGIJĄ
Telef. 695-0533
Fox Valley Medical Center
860 Summit St.
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER DRAZIS
FIZICIAN AND SURGEON
4544 WEST 11th STREET
Ofiso telefonas: HEMlock 4-5049
Rezid. 366-2233
OFISO VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais 1-7 val.,
antradieniais, penktadieniais nuo 1-5 val.,
ir sekmadieniais, o šeštadieniais, o šeštadieniais

DR. W. M. EISIN - EISINAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGŲ
GINEKOLOGINĘ CHIRURGIJĄ
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neat-
siliepia, skambinti iki 3-0001.

Dr. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
OFISO VALANDOS:
Kasdien nuo 1-4 popiet ir 6-8 val.
Treč. ir šeštadieniais, o šeštadieniais
Ofiso tel.: PORTsmouth 7-6000
Rezid. telefonas: GARDen 3-7278

DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadienį, penktadienį, nuo
2 iki 8 v. p. p. antradienį, ketvirtadienį,
nuo 9 iki 11 ir nuo 4 iki 8, o šeštadienį
nuo 9 iki 12 val. Trečadieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses"
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLIES IR
PROSTATOS CHIRURGIJĄ
2656 WEST 63rd STREET
Val: antradienį, nuo 1-4 popiet, ketvirtadienį,
nuo 9 iki 12 val. Vak. 7-2880
Ofiso telefonas: 776-2880
Naujas rez. telefonas: 448-5545

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas: 2750 West 71st St.
Tel.: 925-8296
Valandos: 2-8 val. vak. Penktadienį
10-12 ir nuo 2 iki 8 val. vak.
Seksadieniais ir trečadieniais
uždaryta.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. moterų ligos
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL: pirm. antradienį, trečadienį,
ir penktadienį 9-12 val. vak. Šeštadieniais
2-4 val. popiet ir kitu laiku
pagal susitarimą.

DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonas: HEMlock 4-2123
Rezid. telefonas: GILson 8-6195
Pirmą ligonius pagal susitarimą. Jei
valandos skambinti telefonu: HE 4-2123,
jei neatsiliepia, tai telefonu: GI 8-6195

P. SILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDES-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bar-
dajai. Speciali pagalba kojomis
(Arch Supports) ir t. t.
Val: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-11.
2850 West 63rd St., Chicago, ILL. 60629
Telefonas: PROspect 6-5084

"\$1,000,000 DUCK" maloniam laikui praleisti filmas

Neperseniai Walt Disney laboratorijos baltą graži antis. Kaip spaudai sakoma, iš viso ten matyto ančių pulko ją vieną tik pasisekė išdresuoti, kad taip galėtų puikiai savo rolę suvaidinti. Užtai gal profesorius sūnus, Jimmy (Lee Harcourt Montgomery) ant ją taip pamilo, kad slėpė ją vos galo negaudamas. Tiek daug patrauklių scenų jaunam žiūrovui, o taip pat pamokančių pagyvenimų. Juk kad ir tie aukso klaušiniai... Ak tai prabangos gyvenimas. Nežiūrint, kad šeimos advokatas duoda griežtų teisinių patarimų nesišvaistyti pinigais vis vien jaunoji ponė veiktų žydėti žydi prabangoje.

Seimoje atsiranda naujas automobilis, naujos skrybėlės bei suknelės. Nepoilo ir pats advokatas žmogiskai slėpnybei pasiduoda, aukso klaušinius begaudydamas. Kaip lengvai ateina, taip lengvai išmėto arba išieškojama labai neat-sargiai. Gražiai nueinama kai-myno su skundu net iki policijos. O kaip neapsakomai di-deli norai išvogti antį iš kai-myno, kad galėtų pavydą nu-skandinti aukso klaušiniuose, kurie jam galėtų padėti.

Taip, pavydas yra kiekvienam daugiau ar mažiau ži-nomas jausmas. Čia-gi kai-mynas, aiškiai susekęs pas-laptį, iš kur anie taip pratur-tėjo, ir dar kaip ūmai...

Čia viskas taip susipina, vai-dinantiesiems geriams aktoriams, kurie stengiasi tai pasakos tei-sybei priduoti gyvenimišku-mo atspalvį, kad žiūrovas pa-miršta, kur jis yra ir pasiduo-da jų vedamos pasakos for-mai. Kvatoja iš viso, kas gy-venime yra kasdieniška, bū-tent, kad dėl turto praranda-mas net gėdos jausmas ir sa-vigarba.

Faktiškai tai šis filmas ir yra susuktas tam, kad žiūro-vas nustebtų, lyg būtų naujai visas savas silpnybės pamatę ir atsipeikėtų naujam gyveni-mui. Pagaliau, kad jis užmirš-tų galvoti bent laikinai apie save, o tik palikęs salę pajus-tų, kad jis juokėsi iš to, ką jis pats ne kartą gyvenime yra "vaidinęs".

Nuotaikinga muzika ir gra-žios spalvos vaizdingai, nors kartais ir iki jaudinančių ka-tastrofų įpintos scenos, paku-tena nervus ir vėl prajuokina. Atsivėpti nėra kada. O tokių momentų labai daug. Saky-čiau, kad netikėtumais lyg voratinkliais filmas apraizgy-tas. Kartais atrodo, kad vieto-mis naivokai. Bet tai juk vis jauniems žiūrovams, kurie tą filmą sutiko kaip vieną iš įdo-miausių.

Čia jau nereikia nei aktorių vardų, nei prodiuserio, nei re-žisieriaus pavardžių. Užtenka tik trumpai pasakyti, kad fil-mas yra toks, kokį šiais lai-kais Hollywoode yra labai ma-ža. Jo nepamatyti būtų didelis nuostolis. Norintieji maloniai laiką praleisti turi būtinai pa-matyti "1,000,000 Duck" fil-mą.

Anatolijaus Kairo trys knygos:
VIŠČIUKŲ ŪKIS, 3 veiksmy satyri-
nė komedija, premijuota Čikagos Sce-
nos Darbuotojų S-gos, kietais virše-
liais, kaina 1.00 dol.
DIAGNOZė, 3 veiksmy komedija iš
lietuvių gyvenimo Amerikoje. 156
psl., kaina 1.00 dol.
LAISVĖS MEDIS, 4 v. istorinė pie-
sė, 120 psl., kaina 1.00 dol.

Tegul šie ir kiti scenos veikalai bū-
na akstinu gyvuoti esantioms scenos
megeju grupėms ir impulsu naujiems
ryžiams, kad lietuviškas žodis, pagar-
biai ir didingai ištartas scenose, iš-
liktų gyvas Lietuvos aini kalboje ir
sirdyse.

NAUJIENOS,
1739 So. HALSTED STREET,
CHICAGO, ILL. 60608

Sveikas patarimas

Kaip apsisaugoti nuo apkrestų konservų?
Kaip jau rašyta, iš maisto krautuvių buvo atrinkta šimtai tūkstančių dežučių konservų de-žučių su "kenutomis" sriubo-mis, kuriose buvo įsietusios butolino bakterijos, nuo kurių du žmonės mirė.

Tokių apsinuodijimų pasitaiko dažniau.
Šį kartą minėti asmenys už-sinuodijo, valgydami Bon Vivant Soups, Inc., esančios Newarke, N. J., gaminį.

"Keleivis" aiškina:
Tuos nuodus gamina vadinamoji Clostridium botulinum bak-terija, kuri ima labai greitai veistis beorėje konservų deže-jė uždarytam maiste. Ją gali su-naikinti karštis, bet maistą rei-kia kaitinti 212 laipsnių tempe-ratūroje penkias valandas, o 240 laipsnių temperatūroje — 30 mi-nučių. "Kenuta" sriuba taip ir yra gaminama, bet šį kartą jos gamykla, matyt, savo ga-minio pakankamai karštai ne-išvirino, ir dėl to atsirado jame pavojingų nuodų.

Taigi, patartina, kur įmano-ma, pirktus konservus pavirin-ti ar pakepti.

BIZNIERIAI, KURIE GARSINASI "NAUJIENOS", — TURI GERIAUSIA PASEKIMA BIZNYJE

Jeigu nori linksmas būti, reikia su žmonėmis pabūti Naujienų piknike, rugpjūčio 15 dieną, Bučo sode, Willow Springs, Ill.

KNYGA — GERIAUSIA DOVANA

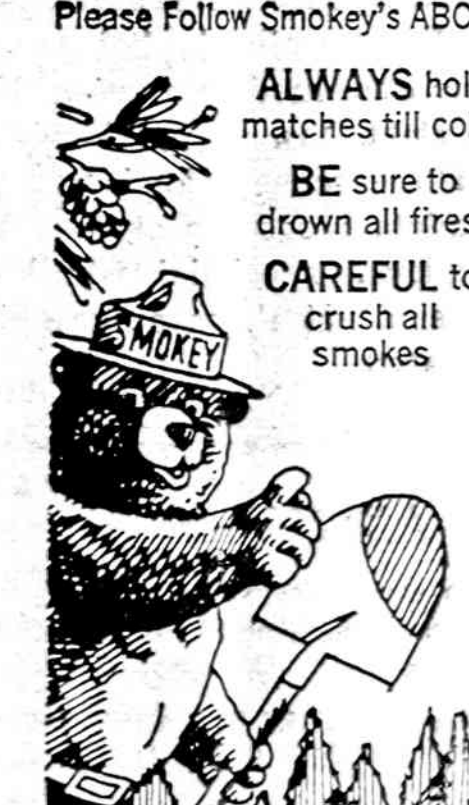
1. Dr. K. Grinys, ATSIMINIMAI IR MINTYS II t., 336 psl., \$5.00	
2. Juozas Lūdžius, RASTAI, 240 psl., \$4.00	
3. M. Zoschenko, SATYRINĖS NOVELS, 199 psl., \$2.00	
4. Liudas Miksys, IŠ ISTORIJOJŲ ŪKANŲ ATEINA LIETUVA, 699 puslapiai, \$12.00	
5. Juozas Kapackinskas, ŠIAUBINGOS DIENOS, 273 psl., \$4.00	
6. J. Augustaitis, ANTANAS SMETONA IR JO VEIKLA, 154 psl., \$1.50	
7. Prof. V. Biržiška, SENUJŲ LIETUVISKŲ KNYGŲ ISTORIJA, du tomai, 207 ir 225 psl., \$3.00	
8. V. Zemaitis, LIUBILO UNIJOS SUKAKTIES PARASTĖJE, 84 psl., \$1.50	
9. V. Zemaitis, PAVELUOTAS LIETUVOS KRIKSTAS, \$1.00	
10. Kun. M. Valadka, UŽ LAISVĄ LIETUVĄ, 409 psl., \$5.00	
11. J. Pronskus, VATIKANO SANTARYBA, 119 psl., \$1.00	
12. J. Augustaitis, PAGYROS IR TIKROVĖ, 113 psl., \$1.50	
13. Juozas Svaistas, PETRAS SIRVOKAS, 228 psl., \$2.00	
14. Prof. P. Pakarklis, KRYŽIUOČIŲ VALSTYBES SANTVARKOS BRUOŽAI, \$2.00	
15. Prof. P. Pakarklis, POPIEŽIŲ BULES KRYŽIUOČIAMS, 70 psl., \$1.00	
16. Prof. P. Pakarklis, SENASIS PROŠŲ TEISYNAS, 31 psl., \$0.50	
17. Petronėlė Orntaitė, KA LAUMĖS LEMĖ, 236 psl., \$3.00	
18. Prel. J. B. Končius, ATSIMINIMAI IŠ BALVO VEIKLOS, 404 psl., \$5.00	
19. Prel. J. B. Končius, VYTAUTAS THE GREAT, angliškai, 211 psl., \$4.00	
20. Juozas Strolia, LIETUVOS VYČIO PEDSAKAI, 178 psl., \$2.00	
21. Stasys Santvaras, AUKOS TAURĖ, lyrika, 152 psl., \$2.50	
22. Stasys Santvaras, ATTIDARI LANGAI, lyrika, 167 psl., \$3.00	
23. Bronius Raila, DIALOGAS SU LIETUVIAIS, 560 psl., \$7.00	
24. Pulgis Andriusis, RINKTINIAI RASTAI, 263 psl., \$5.00	

KNYGAS GALIMA GAUTI NAUJIENŲ ADMINISTRACIJOJE ARBA PRISIUNČIANT MONEY ORDERI ARBA ČEKI TOKIU ADRESU:

NAUJIENOS
1739 South Halsted Street, Chicago, Ill. 60608

Please Follow Smokey's ABC's!

ALWAYS hold matches till cold.
BE sure to drown all fires.
CAREFUL to crush all smokes

BE sure to drown all fires.

ALWAYS hold matches till cold.

CAREFUL to crush all smokes dead out.

PLEASE BE CAREFUL!

Only you can prevent forest fires!

REMKITE TUOS BIZNIERIUS, KURIE GARSINASI "NAUJIENOS"

GELININKAS (PUTRAMENTAS)
Linksmumo arba liūdesio valandoje gražiausios gėlės ir vainikai ant-
pių papuošimui ir sezoninės
kapams gėlės.
ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
5525 So. Harlem Ave. — 586-1226

GUŽAUSKŲ
GELES VISOMS PROGOMS
BEVERLY HILLS GELINČIA
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 W. 71st Street
Telef.: GROvehill 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: TOWNhall 3-2108-9

TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIKAS & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŽNOMAS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

EUDEIKIS

SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI:
DOVYDAS P. GAIDAS **GERALDAS F. DAIMID**

4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: YArds 7-1741-1742

4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAFayette 3-0440

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:
Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijų

AMBULANCE PATARNAVI-
MAS DIENA
IR NAKTĮ
★
TURIME KOPLYČIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

BUTKUS - VASAITIS
1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIŪNAS
4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAFayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS
3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

STEP. C. LACK IR SŪNUS
(LACKAWICZ)
2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE VirgInia 7-6672

P. J. RIDIKAS
3354 So. HALSTED STREET Phone: YArds 7-1911

LEONARD BUKAUSKAS IR SŪNUS
10821 So. MICHIGAN AVE. Phone Commodore 4-2228
649 EAST 162nd ST. Phone Commodore 4-2228
South Holland, Illinois

IS CHICAGOS IR APYLINKIU

Pabrango gazolinai

Šia savaitę smarkiai pakilo gazolino kainos. Pirmosios pakelė Shell ir Standard Oil bendrovės. Vakar prie jų prisidėjo Texaco. Laukiama, kad jų pavyzdžiu paseks ir mažesnės bendrovės. "Super" gazolinai pakilo nuo 38.4 iki 41.9 už galoną. "Regular" nuo 34.2 iki 40.9 c.

Kai kurios gazolino stotys Čikagoje vedė kovą ir kainos buvo gerokai atpigusios. Manoma, kad dabar galonas gazolino kainuos 10 c. daugiau visose stotyse.

Pabrangs ir taksiai

Čikagos taxi bendrovės pareikalavo teisės pakelti kainas 9%. Miesto tarybos komisijos tą reikalavimą svarsto. Bendrovė sako, kad naujas susitarimas su soferiais duos imo- nės nuostolių. Pabrango taxi draudimas, taisyimas, da- lys ir išlaikymas.

Čikagoje nuvažiuoti vieną mylią su taxi kainuodavo iki šiol 70 centų, kada New Yorke kainuoja 1 dol., Los Angeles 80 centų, Philadelphia ir Houstone — 90 c.

Plaktuku užmušė žmogų

Oak Parko gyventojas Eve- rett Stigge, 62 m. buvo rastas savo bute negyvas smarkiai su-

daudyta galva. Netoli nuo jo kuno policija rado plaktuką, kuriuo jis buvo užmuštas.

Manoma, kad Stigge pažino savo žudiką, nes policija ne- rado jokių įsilaizymo žymių. Bute ant stalo stovėjo tuščia degtinės bonka ir du tušti stik- lai. Ant stalo ir grindų rasta daug pornografinių žurnalių. Baldai išvartyti, telefono vie- los nutrauktos.

Vogti vagia, bet tikrinti neleidžia

Čikagoje savotišką streiką paskelbė uosto darbininkai — krovciai. Policija, žinodama, kad iš uosto sandėlių ir dokų dingsta labai daug prekių, įve- dė prie įėjimo į uostus darbi- ninkų kortelių patikrinimą, kad nepatektų pašaliniai as- menys. Darbininkai dėl tų pa- tikrinimų supyko ir atsisako rodyti korteles. Neparodžiu- sių policija neleidžia. Taip antradienį apie 40% darbo jė- gos nebuvo darbe, bet sugrįžo nuo įėjimo namo.

Unija darbininkams įsakė jokių kortelių policijai nero- dyti. Navy Pier uoste stovi du nepakrauti laivai, o Calumet uoste — vienas.

šalpos čekių vagis

William Price, 29 m. gyv. 4456 S. King Drive buvo polij- jos sučiuptas su pavogtais Illi- nois šalpos čekiais, vertais 1,725 dol. Čekiai buvo išsiunti- nėti įvairiems šelpiamiesiems, įvairiais adresais. Kaip jie vi- si, net 13 čekių po 125 dol., pa-

teko pas Price policija dar ne- sužinojo.

Prieš mirtį išmokė vaikus namų darbų

Pirmadienį Holy Family li- goninėje, Des Plaines, vėžiu mūrė buvusi "Mrs. Illinois" Ellen Meves, 41 metų amžiaus. Ji tą titulą laimėjo 1967 me- tais, o po metų sužinojo, kad turi krūties vėžį. Atrodė, kad vėžys buvo sustabdytas, tačiau 1970 m. ji sužinojo, kad vėžys persimetė į kaulus.

Velionė buvusi labai kantri ir likusį savo gyvenimą — dve- jis metus — ji praleido moky- dama savo vyrą ir du sūnus, 18 ir 16 metų, namų darbų. Ji išmokė vaikus neblogai virti, skalbti, tvarkyti namus.

Sesuo paauguko broliui instą

University of Illinois ligo- nėje chirurgai įdėjo naują ink- stą jaunam 22 m. Richard Mar- racciui. Jis abu inkstus prara- do gruodžio mėnesį ir turėjo periodiškai valyti kūną maši- nos pagalba. Pagaliau jo se- suo, 26 metų Mrs. Lind Dums- nutarė paauguti broliui vieną savo inkstą. Tos dvi operaci- jos — inksto išėmimas iš sesers ir įdėjimas broliui truko 7 su- puse val.

— *Dail. Juozas ir Birutė Ki- buraitis* atšventė 25 metų laimi- ngo vedybinio gyvenimo sukak- tį.

Savo naminę vaistų spintelę reikia nepaprastai svariai ir tvarkingai už- laikyti, kaip šiam vaizdelyje parody- ta: išimti visas butelėles ir nuplauti lentynas; patikrinti visus užrašus, kad nevyktų klaidų, nes vaistų su- maišymas gali būti fatališkas. Patik- rinti, kokiu vaistų trūksta ir juos pa- pildyti, kad būtų be kokių nors ne- tikėtumų pasirodęs.

FORESTS CAN'T FIGHT FIRES

AŠTUONIOS UŽ AŠTUONIS

Naujienuos yra išleidusios arba laiko savo knygne brošiūras ir knygas įvairiais klausimais, reikais ir naudingam pasiskaitymui. Čia yra išvardinti leidiniai, kainuoja po 1 dolerį:

Čikagietė, IŠPŪDŽIAI KOMUNISTŲ PAVERTŲ LIETUVŲ. Knyga yra ypatingai naudinga tiems, kurie baigia pamiršti komunis- tines klaidas ir melus. 95 psl.

L. Dambriūnas, LIETUVIŠKAS AUKLĖJIMAS ŠEIMOJE. Būtinai kiekvienai jaunai šeimai, neatskiriama krašto dalis jaunavedžiams. Tik 35 psl., bet juose daug pasakytų.

Dr. A. J. Gussen, ATOSTOGOS VAKARINĖSE VALSTIJOSE. Įdo- mūs turistų aprašymai su iliustracijomis, 76 psl.

Edmundas Jasūnas, CIVILINĖ AVIACIJA JAV. Naudingos ir įdo- mios žinios apie tą šią dieną būtiną. 32 psl.

Ksaveras Kaunas, ELEGIŠKI STEPONO KOLUPAILOS NIEKIN- TOJAI. Polemika, 52 psl.

Dr. agr. A. Šeštokas, SODŲ PIVELEŠ. Pritaikyta miestų gyven- tojams. 40 psl.

J. Vaižgėlis, NEPRIKLAUSOMAS LIETUVOS MOKYTOJO DAR- BO APLINKYBĖS. Naudingi pasiskaitymai visiems. 69 psl.

Vincas Zemašis, SODŲ PIVELEŠ. Trumpa archeologinė ir politiniai istorinė suvalkijos apybraiža. 140 psl.

Sios knygos yra gera šeimos knygnėlio pradžia. Jas ir kitus lei- dinius galima gauti Naujienose, atsilankius asmeniškai arba prisius- tus piniginių orderių.

NAUJIENOS,

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

TRUMPAI

— Albedo Vaikų Teatras —

suaugusiųjų padalinys prisi- mena lietuvių kankinius mė- nesinį 106 radijo valandėlių šį pirmadienį, rugpjūčio 2 d., 11 val. ryto Sophie Barcus Ra- dijo šeimos valandoj perduo- da G. Veličkos vaizdelį "Lėk, lėk, sakalėli!" Režisuoja, sa- vo įvadą skaito ir vaidina akt. Alfars Brinka. Jo padėjėja Al- dona Sobieskienė. Dalyvauja: Markuzienė, A. Stokas, J. Pe- trauskas ir V. Navickas.

— *Inž. Valdas Adamkus* jau persikėlė iš Cincinnati, Ohio, į Chicago. Apsigyveno Mar- quette Parke apylinkėje.

— *Ford City* Prekybos cent- ro prekybininkų sąjunga kar- tu su grįžimu į mokyklą siū- lomais prekybiniais patarna- vimais, paskelbė 6 — 12 metų vaikams ir 13 — 19 metų jau- nuoliams Talentų ir Meno bei rankdarbių mėgėjų konkursus su Taupymo laktų premijo- mis. Norį dalyvauti konkur- suose turi užpildyti įstojimo blankus, kurie yra gaunami to centro krautuose. Atranka prasidės rugpjūčio 2 d. Vaikų pasirodymai ir jų darbų para- da bus rugpjūčio 18 — 23 d. Center Mall patalpose, o jau- nimo — rugpjūčio 24 — 28 d.

Parodų koordinatorius yra lie- tuvių kilmės Dick Drew, kuris padėjo daug pastangų išsta- ti Genocido Lietuvių bui- ties parodas tame centre praė- jusį pavasarį. Parodos sukėlė didelį susidomėjimą su palan- kiais lietuviams komentarais kalbose ir spaudoje.

— *Povilas Dirks*, visuome- ninikas, spaudos bendradar- bis ir daugelio organizacijų veikėjas persikėlė gyventi į Brookfield, Ill.

— Lietuvos Dukterų drau- gijos namuose, prie 71-mos ir Fairfield Ave., laukia prie- glauda ir pagalbą suranda ne- tikėtumų ar nelaimių ištikti tautiečiai.

— "Priedainė", kur šešta- dienį, rugpjūčio 21 d. įvyks BATUNO rengiamas antrasis Baltijos Festivalis, yra New Jersey latvių bendruomenės sodyba, nepaprastai puikiai įrengta ir pasakiškai gražioji vietoj, prie 33 kelio tik 5.3 my- lios ir rytus nuo 9to kelio, Free hold, New Jersey. Festivalio meninė programa bus atlikta 1000 sėdimų vietų amfiteatre. Svečiams poilsui bei pabėn- dravimui medžių pavėsy šim- tai stalų. Yra ir puiki salė su didžiule scena, kuri bus pa- naudota blogo oro atveju. Yra ir aikštė, specialiai pritaikyta, keliems šimtams automobilių pastatyti.

HELP WANTED — MALE

Darbininkų Reikia

BOYS! BOYS! 11 and over. Interesting part-time work during the summer for boys living in the Brighton Park area. Call Week days only. between 5-7 P. M. 652-0918

HELP WANTED — FEMALE

Darbininkų Reikia

M A I D S

For hotel work — does not have to speak good English. Starting salary \$310 month. West side Hotel. Call 626-2306

DEPENDABLE WOMAN WANTED General house work, child care, 4 children, 3 school age. 2 Day week. \$15 per day. Good transportation. 6000 No. and 3500 West. Must speak English. 583-1017.

ENGLISH SPEAKING WOMAN 3 days per week, to keep beautiful apartment in order. Two adults, one small dog. Good transportation near North. Phone after 4 P. M. MO 4-7964

MOTHERLESS HOME NEEDS HOUSEKEEPER, to live in and take complete charge. Salary plus room and board. Location Oak Park. Phone 247-2546. Mr. Barber.

FURNITURE AND FIXTURES

Rakandai ir įrenginiai

PARDUODAMI IS MODELINIŲ NAMŲ BALDAI 30% iki 50% nuolaida. Galima pirkti laimais ir išsimokėtinai. Aptarnauja Lietuviai. SOUTHWEST FURNITURE CO. TEL. GR 6-4421 6200 So. WESTERN AVE.

— Sekmadienį važiuojančius į Lietuvos Dukterų Draugijos pikniką savo mašinomis, pra- dėsima išidėti sulankstomų laun- kų kėdžių. Pastebėta, kad staly- sode nedaug, dar ir tie patys bus panaudoti kavinėj ir prie virtuvės.

— Lietuvos Dukterų Drau- gijos gegužinė-piknikas rengia- mas rugpjūčio 1 d. sekmadienį, Buco darže, Willow Springs. Pradžia 12 val. Virtuvėje pačių narių paruošti šilti valgiai. Ka- vinėje — tortai, pyragai, kava. Puikių dovanų laimėjimams. Įvairių gėrimų. Šokiams — Ramonio orkestras. Nuves ir parvės du autobusai sekančia tvarka: 12:00 val. — 18-ta ir Halsted St. 12:10 — 3236 So. Halsted, 12:15 — Archer ir Western kampas, 12:20 — Ar- cher ir California, 12:25 — 44 ir California, 12:30 — 55 ir Ca- lifornia, 12:35 — 63 ir Cali- fornia, 12:40 — 67 ir Califor- nia, 12:45 — 71 ir Fairfield prie Dukterų d-jos namo. Iš- ten tiesiai į Buco daržą. Antra- sis autobusas bus 18 ir Halsted 12:30 val. ir tose pačiose vieto- se, tik puse valandos vėliau. 1-mas autobusas iš Buco daržo išvažiuoja 6 val. vak., o antra- sis 7 v. v. Bilietai nuvažiuoti ir grįžti \$2. Nuosirdžiai kviečia- ma visuomenė atsilankyti ir paremti Dukterų d-jos pirmąjį pikniką. (Pr.)

A. & L. INSURANCE & REALTY A. LAURAITIS INCOME TAX 4645 So. ASHLAND AVE. LA 3-8775 (Currency Exchange įstaigoj) Pigūs automobilių draudimai.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ ir kitus kraštus P. NEDZINSKAS, 4063 Archer, Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-9980

A. TVERAS LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBĖS Pardavimas ir Taisyimas 2646 WEST 69th STREET Tel.: Republic 7-1941

NAUJIEŲ PIKNIKAS 1971 m. rugpjūčio 15 d. BUČO SODE Willow Springs, Ill.

"NAUJIEŲ" BOLŠEVIKAMS YRA RAKŠTIS JŲ AKYSE

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE

Namai, Žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE

Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ŽEMAIMS NUOSIMCIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAIMS

DEL VISU INFORMACIJU, KREIPKITE I

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

PLATUS PASIRINKIMAS NAMŲ PIRKIMUI

BUTŲ NUOMAVIMUI — NOTARIATAS — VERTIMAI

J. BACEVICIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — Prospect 8-2233

FOR SALE — 5 room brick

bungalow, gas heat, 1 1/2 car garage — Marquette Park. GA 5-3465

SUGALVOTA — PADARYTA

SVEIKAS MEDINIS modernus vi- duj, graži gatvė, arti Maria HS., di- dlei šeimai ir pajamoms. Platus skly- pas. \$18,600.

9 KAMBARIŲ MŪRAS. Patogi vie- ta, rami gatvė, arti parko. \$18,500.

DU PIRKIMŲ MŪRAI apie \$17,000 pajamų metams, Brighton Parke. Kai- na \$50,000.

6 KAMB. 15 METŲ MŪRAS, centr. vėsinimas, garažas. Prie 55-tos už Pulaski. \$26,800.

2 BUTŲ MŪRINIS, 4 ir 5 kamb. 2 autom. garažas, Marquette Parke. \$26,500.

5 BUTŲ GELSVAS MŪRAS — 2x5, 2x3 ir 1x4 kamb., virš \$7,000 pajamų, du bloki nuo parko. \$47,000.

1 1/2 AUKSTO 20 metų mūras, Gra- žūs 2 butai, uždurti pušų porčiai, nau- jas stogas, gazu šildymas, 2 auto ga- ražas, platus sklypas, arti mūsų. Na- šlė neužprašo — \$33,500.

PRIE BAZNYČIOS ir vienuolyno dviejų butų 30 pėdų sklypas už \$10,900.

Valdis Real Estate

7051 So. Washtenaw Ave. RE 7-7200

2 PO 4 MŪRINIS, sklepas ir pasto- gė, centrinis šildymas, garažas, Bright- on Parke.

2 PO 5 MEDINIS ir šalia tuščias sklypas 41-ma ir Campbell.

PUKUS BUNGALOW, įrengtas sklepas, garažas. Tuoi galime užimti. 77-ta prie California Ave.

MAISTO KRAUTUVĖ ir 2 butai Brighton Parke.

3 BUTAI ir biznio patalpa Mar- quette Parke.

VALGYKLA su namu ir visais įren- gimais. Jūdrī vieta.

SIMAITIS REALTY

2737 WEST 43 STREET

CL 4-2390

6 BUTŲ MŪRINIS, gerame stovje, platus sklypas, geros pajamos. 54 ir Darnen apylinkė. — \$38,000.

LABAI GERAS 10 butų mūras, 2 automobilių mūro garažas, Marquette Parke. Tik \$39,000.

10 BUTŲ, mūras, alumi. langai, šil. gazu, Gražus pastatas. Apylinkė 62-ra ir Talman. Tik \$79,500.

1 1/2 AUKSTO 12 metų mūrinis. Si- lima gazu, centrinis vėsinimas, gražiai įrengtas rūsys, 2 auto garažas, beveik dvigubas sklypas. Apylinkė 47-tos ir Pulaski. \$37,500.

2 PO 5 MŪRINIS. Nauja šilima ga- zu, aluminijūs langai, 2 automobilių garažas, Marquette Parke. Tik \$28,900.

NERIS REAL ESTATE

3009 WEST 63rd STREET

Tel.: 471-0321

PARDUODAMI DU MŪRO NAMAI: 2 butų po 5 kambarius ir dviejų po 4 kambarius su išnuomota rąstine ir 50' sklypu sale ju. Karšto vandens šilima gazu, 3300 So. Emerald Ave. Tel. 326-1752

SAVININKAS PARDUODA

12 butų moderniai įrengtą mūrinį na- ma 5 metų. Skalbimo mašinos, or- džioventuvai. Saviturtai, oro vėsi- tuvai, virinimi pečiai, 15 mašinų vie- ta. Daug visokių patozumų \$24,000 pajamų metams. Kaina \$176,000. 2532 So. 58 Ct. Cicero. Tel. 863-2231

DAŽŲ NAMUS

IS VIDAUS IR LAUKO

Valau kilimus ir baldus. Pilna aprauda.

I. RUDIS Tel. CL 4-1050

BUD'S REAL ESTATE

BALYS BUDRAITIS

4307 So. Kedzie, Chicago

TEL. — 254-5551

1339 State St., Lemont, Ill.

TEL. — 257-5542

DAŽŲ NAMUS

IS VIDAUS IR LAUKO

Valau kilimus ir baldus. Pilna aprauda.

I. RUDIS Tel. CL 4-1050

VIŠKĄ APIE NAMUS

Taisau (remedijuoj) senus namus, stogus, langus, dažus, sutvarkau elektra ir t. t.

Skambinti ALEKSUI

Telef. 927-7186

"NAUJIEŲ" KIEKVIENO

DARBO ŽMOGAUS

DRAUGAS IR BIČTULIS

WELP STRENGTHEN

AMERICA'S PEACE POWER

BUY U.S. SAVINGS BONDS

K. ERINGIS

CALIFORNIA SUPER SERVICE

Taisomi auto motorai, stabdžiai, tune-ups ir t. t.

4824 So. CALIFORNIA AVE.

CHICAGO, ILL. TEL. VI 7-3427